

Møteinnkalling

Utvalg: Osen formannskap
Møtested: Kommunehuset Kya
Møtedato: 07.12.2016
Tid: 09:00

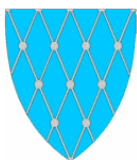
Forfall meldes via Osen kommunes hjemmeside, www.osen.kommune.no, eller til postmottak@osen.kommune.no. Varamedlemmer møter kun ved spesiell innkalling.

Innkalling er sendt til:		
Navn	Funksjon	Representerer
Per Asbjørn Rødøy	Medlem	OS-KRF/V
Oddbjørn Ovesen	Medlem	OS-AP
Line Stein	Varaordfører	OS-SP
Solvår Anita Johansen	Medlem	OS-BYS
John Einar Høvik	Ordfører	OS-AP

Saksnr	Sakstittel	Lukket
	Referatsaker:	
	Politiske saker:	
PS 26/16	Saldering II - Investeringsbudsjett 2016	
PS 27/16	Budsjett 2017 og økonomiplan 2017 - 2020	
	Orienteringssaker:	

Steinsdalen, den 29.11.2016

John Einar Høvik
Ordfører

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
26/16	Osen formannskap	07.12.2016

Saksbehandler: Roar Leirset

SALDERING II - INVESTERINGSBUDSJETT 2016**Sakens bakgrunn og innhold:**

Investeringsbudsjettet vedtas med bevilgninger til de ulike prosjekt med ett år av gangen. I de tilfeller et prosjekt ikke er avsluttet gjennom året, eller man har endring i økonomiske kostnader som gir pluss eller minus for prosjektet, må man saldere for å overføre midler tilhørende de ulike prosjekt, til neste år.

Revidert 2016 er vedtatt i kommunestyrets første saldering i april. Under saldering II kommer prosjekt med minusfortegn ut med midler til gode (til overføring), mens plussfortegn betyr merforbruk, som finansieres ved tilgjengelige midler fra øvrige prosjekt. Kolonnen revidert 2016 er ny budsjetttramme til de ulike prosjekt. Ved utløpet av året beregnes det at man har kr. 1.647.000,- i ubrukte lånemidler, som igjen overføres til budsjettåret 2017. Det beregnes ny saldering våren 2017.

Prosj. nr.	Prosjektnavn	Budsjett 2016	Saldering I - 2016	Revidert 2016	Saldering II - 2016	Revidert 2016
1379	Skifting av gatelys	625	0	625	-75	550
1380	Vannverk	1000	0	1000	-700	300
1395	Utbedring kai/anløp	600	0	600	-350	250
1422	Sentrumsplan	0	50	50	-40	10
4014	Kulturbygg/naust v/Vingsand	0	0	0	0	0
4015	Ombygging kommunehus	600	0	600	400	1 000
4017	Lydproblematikk hall	0	200	200	0	200
4018	Planlegging/Investering PLO	8500	-500	8000	-1 300	6 700
4022	Nytt tlf.system m/nye trygghetsalarmer	100	0	100	-50	50
4023	Inv. Osen kirke	0	0	0	0	0
4030	Trafikksikkerhetstiltak	0	500	500	0	500
4031	Mobilmast Kangsen	0	1350	1350	0	1 350
4032	Ombygging tannlegekontor	100	600	700	0	700
4033	Elektronisk låsesystem Strand skole	400	0	400	-350	50
4036	VAR/vei Sandviksberget Panorama	0	0	0	437	437
4037	VAR Sorgenfri	0	0	0	0	0
4038	Strand havn	0	0	0	400	400
4040	VAR Undlenda	0	500	500	0	500
4041	Venterom Sandviksberget	0	0	0	100	100

4042	Ombygging kantina- kommunehus	0	0	0	875	875
5001	IT-investeringer	300	0	300	150	450
5002	Fosen samarbeid investeringer	220	0	220	0	220
5024	Oppgradering Strand/Seter skole	0	0	0	0	0
5026	Oppgradering kommunale boliger	300	0	300	-200	100
5032	Skilting	450	0	450	-100	350
5038	Bygging av omsorgsboliger/flyktningeb.	3533	-533	3000	0	3 000
5034	Kjøp av tomt	0	405	405	0	405
5039	Oppussing gammelsykeheimen	150	0	150	0	150
5040	Oppgradering inventar	600	0	600	0	600
5041	Utbedring bruer	250	0	250	0	250
6010	Asfaltering veier	0	0	0	130	130
6020	Oppgradering industriområde	100	0	100	0	100
6023	Boliger småkommuneprosjektet	13500	2000	15500	0	15 500
6024	Reparasjon kai + bygg Skjervøya	0	0	0	180	180
Sum Finansieringsbehov		31328	4572	35900	-493	35407
	Tilbakeført moms	-3 365	626	-2 739	46	-2 693
1395	Refusjon fra fylkeskommunen	-300	0	-300	0	-300
4030	Refusjon fra fylkeskommunen	0	-500	-500	0	-500
4031	Refusjon fra fylkeskommunen	0	-2100	-2 100	0	-2 100
4031	Refusjon fra Fylkesmannen	0	-500	-500	0	-500
4036	Refusjon fra utbygger	0	437	437	0	437
5034	Investeringstilskudd	-848	0	-848	0	-848
	Salg av fast eiendom	0	0	0	0	0
	Tilbakeført fra fylkeskommunen	0	0	0	0	0
flere	Bruk av disposisjonsfond (flere)	0	-75	-75	0	-75
4042	Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	-700	-700
4041	Bruk av fond Strand Havn	0	0	0	-500	-500
	Bruk av bundne og ubundne investeringsfond (flere)	0	-2460	-2 460	0	-2 460
	Bruk av ubrukte lånemidler	-8832	0	-8 832	0	-8 832
	Bruk av nye lån	-17983	0	-17 983	0	-17 983
	Ubrukte lånemidler	0	0	0	0	1 647
Sum Finansiering		-31328	-4572	-35900	-1154	-35 407

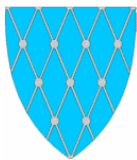
Vurdering:

Bruk av disposisjonsfond på 700.000,- er vedtatt i kommunestyret sak 37/16, og bruk av bundne fond Strand havn vedtatt i kommunestyret sak 14/16 + forsk. Bruk av øvrige investeringsfond ble vedtatt i saldering I.

Salderingen medfører overføring av ubrukte lånemidler på kr. 1.647 mill. fra 2016 til 2017.

Rådmannens innstilling:

Osen kommunestyre vedtar saldering av investeringsbudsjettet i tråd med fremlagt salderingsskjema. Totalt kr. 1.647 mill. overføres fra investeringsbudsjett 2016 til investeringsbudsjett 2017.

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
27/16	Osen formannskap	07.12.2016

Saksbehandler: Roar Leirset

BUDSJETT 2017 OG ØKONOMIPLAN 2017 - 2020**Sakens bakgrunn og innhold:**

Det vises til vedlagte budsjettkommentarer for budsjett 2017, og kommentarer til økonomiplan 2017 – 2020.

Vurdering:

Rådmannen legger frem budsjett og økonomiplan i samme sak, da disse henger tett sammen. Dette anses i tillegg formålstjenlig så lenge man ikke vedtar budsjett og økonomiplan til ulike tider i driftsåret.

Rådmannen mener budsjettet inneholder mange viktige tiltak, både innenfor drift og investering, og han mener Osen kommune har en veldig god tjenesteproduksjon innenfor budsjettets rammer.

Rådmannens innstilling:

Formannskapets forslag til budsjett skal i henhold til kommuneloven ligge ute til offentlig ettersyn i minst 14 dager før behandling i kommunestyret.

Ut fra ovenstående legger rådmannen frem for formannskapet, sitt forslag til budsjett for året 2017, samt økonomiplan for årene 2017 – 2020 til behandling.

Ut fra vedlagte oversikter og rådmannens kommentarer bes formannskapet fremme følgende innstilling til kommunestyret på budsjett 2017 og økonomiplan for perioden 2017 – 2020:

Osen kommunestyre vedtar budsjett for Osen kommune 2017, drift og investering, ii henhold til kommunelovens kapittel 8 §§ 45 og 46.

1. Driftsbudsjettet for 2017 vedtas slik det fremgår av fremlagte budsjettskjema 1 A og 1 B. Kroner 73 156 000 fordeles til drift og det settes av kr. 835 000 til fond. Budsjettet vedtas på ansvarsnivå.
2. Investeringsbudsjettet for 2017 med låneopptak på totalt kroner 5 579 000 vedtas slik det fremgår av fremlagte budsjettskjema 2 A og 2 B.

3. Osen kommune tar opp et lån på kroner 1 000 000 i husbanken til videreformidling (startlån). Lånet inngår i den totale lånerammen.
4. Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår i henhold til kommunens økonomireglement.
5. Det kommunale skattøret fastsettes til 11,8 % jf. Regjeringens forslag til statsbudsjett. Skatteanslaget for 2017 settes til kroner 26 648 000.
6. Med hjemmel i lov om eiendomsskatt §§ 2, 3 og 4 vedtar Osen kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i Osen kommune for eiendomsskatteåret 2017.
 - a. Eiendomsskatten omfatter faste eiendommer i hele kommunen jf. Eieendomsskattelova § 3 første ledd, bokstav a.
 - b. Eiendomsskattesatsen er to promille, jf. Eieendomsskattelova § 11.
 - c. For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet videreføres et bunnfradrag på 500 000 kroner av takstverdi, jf. Eieendomsskattelova § 11.
 - d. Eiendomsskatten skal betales i to terminer.
7. Nettoeffekt av eventuelle ekstraordinære inntekter i 2017 avsettes i kommunens disposisjonsfond.

BUDSJETT 2017

ØKONOMIPLAN 2017-2020

Rådmannens forslag den 07.12.2016

Innholdsfortegnelse	
Innledning	3
1. Prioriterte satsingsområder i planperioden – oppsummering	4
2.4 Investeringsbudsjett 2017 – Budsjettskjema 2 B	9
3. Planforutsetninger	10
3.1. Prisenivå, lønns- og prisvekst, pensjonsutgift	10
3.2. Befolkningsutvikling	11
3.3. Økonomiske rammebetingelser	12
3.4. Rente og avdragsutgifter	13
3.5. Eiendomsskatt	13
4. Økonomisk situasjon og handlingsrom	13
4.1. Økonomisk utgangspunkt – store utfordringer og større usikkerhet	13
4.2. Oppfylld av økonomiske måltall	14
4.3. Forventet netto driftsresultat	14
5. Handlingsplan – prioriteringer, endringer og nye tiltak	15
5.1. Større tilpasninger som er lagt til grunn	15
5.2. Ramme til tjenestefunksjonene på ansvarsnivå	15
5.3. Regionsamarbeid gjennom Fosen regionråd	15
5.4. Regionsamarbeid på helsesektoren	16
5.5. Nærings- og samfunnsutvikling	16
5.6. Boligpolitikk og bomiljø	17
5.7 Folkehelse	17
5.8. Bærekraftig utvikling og miljø	18
5.9. Politikk og administrasjon	18
5.10. Organisasjonsutvikling og fellesutgifter	19
5.11. Kultur og fritid	22
5.12. Grunnskole og SFO	24
5.13. Barnehager	26
5.14. Kirken	28
5.15. Helse- og omsorgstjenestene	29
5.16. Sosialtjenesten – NAV	31
5.17. Barnevern	32
5.18. Bosetting av flyktninger	32
5.19. Pleie- og omsorgstjenestene	34
5.20. Utvikling og Miljø	37
6. Prioriterte investeringer, investeringsbudsjettet 2016-2019	39
6.1. Investeringsnivå og finansiering	39
7. Faste stillingshjemler i årsverk	40
Vedlegg 1: Økonomisk overs. - drift	42
Vedlegg 2: Kostrafunksjoner, regnskap 2015, budsjett 2016 og 2017	44
Vedlegg 3: Ikke prioriterte nye tiltak som belaster drift eller investering	46
Vedlegg 4: Administrasjonens interne budsjett 2017 (eget dokument)	46

Innledning

Dokumentet inneholder *Budsjett 2017* og *Økonomiplan 2017-2020*. Tradisjonen tro finner rådmannen det hensiktsmessig å se på langtidsbudsjett sammen med årsbudsjett, så lenge begge behandles i samme møte. Første år i økonomiplan 2017-2020 er dermed identisk med budsjett for 2017.

Som i de seneste år legger rådmannen frem budsjettet til vedtak på ansvarsnivå, ut fra KOSTRA- rapportering. Dette vil si at budsjett 2017 på kontonivå, kun benyttes i den daglige administrative driften i kommunen.

Formålet med budsjett og økonomiplan er å gjennomføre overordna planer som kommuneplan, og andre lokale politiske prioriteringer for tjenesteproduksjon, så langt dette er mulig innenfor et forsvarlig økonomisk opplegg. Formålet er også å foreta tilpasninger slik at Osen kommune leverer tjenester som mest mulig samsvarer med statens og innbyggernes forventninger.

Mål for virksomheten framgår av økonomiplan, kommuneplan og andre tilknyttede styringsdokumenter. Årsbudsjettet omhandler gjennomføring.

Budsjett 2017 er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett framlagt den 6. oktober 2016. Utgangspunkt for budsjett og økonomiplan er dagens drift (2016), prioriteringene som kommunestyret la i forrige plan (2016-2019), politiske vedtak i 2016 og statlige føringer for kommunens virksomhet. Budsjettet bygger på kommuneproposisjonen og forslaget til statsbudsjett, ajourførte prognoser for utviklingen lokalt og styringsinformasjon om produktivitet fra KOSTRA og andre kilder. Det er foretatt vurderinger med hensyn til behov på tjenestene.

Budsjettet og økonomiplanen er tilpasset politisk organisering med kommunestyre, formannskap og 2 hovedutvalg. Dokumentet er utarbeidet i tråd med ny administrativ organisering i Osen kommune, gjeldende fra 01.01.2012. Rådmannens forslag er bygget på en budsjettprosess med forslag fra alle enhetene og deres respektive ansvars-kapitler i budsjettet.

Budsjettprosessen

Det er gjennomført 2 møter i formannskapet der budsjett har vært tema. Formannskapet fikk rådmannens forslag til behandling 07.12.2016. Det er også gitt informasjon om status i budsjettprosessen, og prioriteringer som ligger til grunn underveis i prosessen. Innspill til budsjettprosessen er vurdert fortløpende.

Utgangspunkt for budsjettinnspill var alle enheters forslag til budsjett i tråd med 2016-budsjettet, med endringer ut fra kjente fakta. Resultatenhetslederne har hatt innflytelse gjennom å lage avdelingenes forslag til budsjett, samt i møter mellom den administrative ledelsen og hver enkelt resultatenhetsleder, der hver avdelings budsjett er gjennomgått og justert ut fra dialog. Før fremlegging til vedtak i formannskapet er det avholdt ett avsluttende møte om budsjett med alle enhetsledere, og gjennomgang med de ansattes fagorganisasjoner der totalbudsjettet ble gjennomgått.

Etter kommunestyrebehandlingen er saksframlegget og budsjettvedtaket en del av budsjettet.

1. Prioriterte satsingsområder i planperioden – oppsummering

De seneste årene har vi hatt en forholdsvis stabil befolkningsutvikling, med en svak nedgang. Dette har gitt oss muligheten til å budsjettere med noenlunde stabile rammeoverføringer fra staten. Vi har også siste året hatt en nedgang i folketallet, noe som fremover vil påvirke statlige overføringer i negativ retning, og nivået på tjenesteproduksjonen står i fare for å måtte reduseres. En annen faktor som vil påvirke den kommunale driften er alderssammensetningen i befolkningen i Osen. Vi har en stadig mer tydelig forskyvning mot større andel voksne, og nedgang i aldersgruppen 0 – 5 år, noe som slår negativt ut på rammeoverføringene. I tillegg har dette allerede påvirket kommunens satsinger på tjenesteområder, der man høsten 2016 vedtok å samle seg om en barnehage på sørsiden av Sveesfjorden. Barnetallsnedgangen vil i neste omgang virke inn på skolene, og prognosene på befolkningsutvikling tilsier at skolene vil starte nedgangen i slutten av økonomiplanperioden.

En ny-satsing av året, er at budsjettet tar høyde for en større satsing ved bygdatunet, både med personellressurs, og noe midler til bygningsvedlikehold.

Innenfor investeringer legger rådmannen opp til en lav investeringstakt i planperioden, med noe videreføring fra 2016, da en del planlagte investeringer ikke er gjennomført innenfor planlagt tidsrom. På deler av disse investeringene er det foretatt låneopptak, og disse videreføres i budsjettet ved «bruk av ubrukte lånemidler».

Det legges opp til at anskaffelse av nytt sykesignalanlegg, ferdigstilling av ombygging ved kommunehuset (garderober/toalett) og nytt tak på deler av Strand skole.

Ut over dette ligger det inne videre utskifting av gatelys, boring etter ny vannkilde med videre utbygging (v/Åsegg) og elektronisk låse-system ved Strand skole.

Budsjett og økonomiplan inneholder videreføring av generell eiendomsskatt.

Beskatningen av bolig og fritidsbolig, samt «verker og bruk» prolongeres med samme skattenivå, 2 promille. Dette er ikke i tråd med forrige vedtatte økonomiplan, der «verker og bruk» lå inne med økning opp til 7 promille i 2019. Endringen er et resultat av politiske diskusjoner der man vil prøve å unngå ytterligere beskatning av lokalt næringsliv. I 2017 beregnes eiendomsskatten å tilføre vel 1,2 millioner kroner i inntekter. Av dette legger budsjettet opp til fondsavsetning på hele summen man tar inn på bolig/fritidsbolig.

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020
Skatt på inntekt og formue	-18 345	-18 528	-18 654	-18 654	-18 654	-18 654
Ordinært rammetilskudd	-57 226	-59 346	-60 005	-60 005	-60 005	-60 005
Skatt på eiendom	-1 238	-1 200	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237
Andre direkte eller indirekte skatter	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Andre generelle statstilskudd	-378	-390	-310	-310	-310	-310
Sum frie disponible inntekter	-77 190	-79 467	-80 209	-80 209	-80 209	-80 209
Renteinntekter og utbytte	-1 709	-1 451	-1 441	-1 441	-1 441	-1 441
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 502	2 438	2 124	2 299	2 199	2 066
Avdrag på lån	4 221	4 971	5 535	5 830	6 025	6 025
Netto finansinntekter/ - utgifter	4 014	5 958	6 218	6 688	6 782	6 650
Til ubundne avsetninger	2 642	500	835	835	835	835
Til bundne avsetninger	16	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	-2 142	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-687	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-170	-500	835	835	835	835
Overført til investeringsregnskapet	0	378	0	0	0	0
Til fordeling drift	-73 346	-72 631	-73 156	-72 685	-72 591	-72 724
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	71 511	72 631	73 156	72 656	72 656	72 656
Regnskapsmessig mindre/merforbruk	-1 835	0	0	-30	64	-68

Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet

Ansvarsområde	Regnskap 2 015	Budsjett 2 016	Budsjett 2 017	Øk.plan 2 018	Øk.plan 2 019	Øk.plan 2 020
0 Politiske styringsorganer						
Inntekter	-30	-33	-25	-25	-25	-25
Utgifter	2 289	3 468	3 705	3 705	3 705	3 705
Netto driftsramme	2 259	3 435	3 680	3 680	3 680	3 680
1 Administrasjonen						
Inntekter	-5 355	-4 010	-3 637	-3 637	-3 637	-3 637
Utgifter	13 671	12 504	12 015	12 015	12 015	12 015
Netto driftsramme	8 316	8 493	8 378	8 378	8 378	8 378
2 Oppvekst og kultur						
Inntekter	-8 072	-5 290	-6 444	-6 444	-6 444	-6 444
Utgifter	36 146	33 693	35 368	35 368	35 368	35 368
Netto driftsramme	28 074	28 403	28 924	28 924	28 924	28 924
3 Helse						
Inntekter	-887	-478	-560	-560	-560	-560
Utgifter	6 574	6 920	6 920	6 920	6 920	6 920
Netto driftsramme	5 687	6 443	6 361	6 361	6 361	6 361
4 Sosial						
Inntekter	-1 509	-2 695	-5 178	-5 178	-5 178	-5 178
Utgifter	2 877	3 753	6 886	6 886	6 886	6 886
Netto driftsramme	1 368	1 058	1 709	1 709	1 709	1 709
5 Pleie og omsorg						
Inntekter	-7 511	-6 451	-7 201	-7 201	-7 201	-7 201
Utgifter	28 354	29 174	29 537	29 537	29 537	29 537
Netto driftsramme	20 843	22 724	22 337	22 337	22 337	22 337

6 UM						
Inntekter	-8 745	-7 802	-7 895	-7 895	-7 895	-7 895
Utgifter	15 588	15 263	16 065	16 065	16 065	16 065
Netto driftsramme	6 843	7 462	8 170	8 170	8 170	8 170
Netto ansvarsområde 0 - 6						
	73 389	78 017	79 558	79 058	79 058	79 058
7 Finans						
Korreksjon avskrivinger	-4 042	-3 847	-4 581	-4 581	-4 581	-4 581
Korreksjon premieavvik	-1 211	-1 680	-1 905	-1 905	-1 905	-1 905
Korreksjoner finans	952	141	83	83	83	83
Sum fordelt til drift	71 511	72 631	73 156	72 656	72 656	72 656

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020
Investering i anleggsmidler	22 198	35 407	8 020	10 238	675	675
Utlån og forskuttering	1 000	0	1 000	1 000	1 000	1 000
Kjøp av aksjer og andeler	303	378	378	378	378	378
Avdrag på lån	396	400	400	400	400	400
Avsetninger	117	1 647	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	24 014	37 832	9 798	12 015	2 453	2 453
Finansiert slik						
Bruk av lånemidler	-3 640	-17 983	-5 579	-8 230	-1 540	-1 540
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-70	0	0		0	0
Tilskudd til investeringer	0	-848	-640	-960	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-4 803	-3 363	-400	-400	-400	-400
Andre inntekter	0	0	0			
Sum ekstern finansiering	-10 509	-24 887	-7 773	-11 638	-2 075	-2 075
Overført fra driftsregnskapet	0	-378	-378	-378	-378	-378
Bruk av avsetninger	-5 234	-3 735	0	0	0	0
Bruk av ubrukte lånemidler	-8 271	-8 832	-1 647	0	0	0
Sum finansiering	-24 014	-37 832	-9 798	-12 015	-2 453	-2 453
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0

2.4 Investeringsbudsjett 2017 – Budsjettskjema 2 B

Investeringsprosjekt	Regnskap 2 015	Budsjett 2 016	Budsjett 2 017	Øk.plan 2 018	Øk.plan 2 019	Øk.plan 2 020
Skifting av gatelys	0	550	750			
Vannverk	0	300	2 000			
Kloakk	0	0	0			
Utbedring kai/anløp	575	250	0			
Sentrumsplan		10	70	125		
Kulturbygg/naust v/Vingsand	63	0	0			
Ombygging kommunehus	31	1 000	1 000			
Lydproblematikk hall	456	200				
Investeringer PLO	3 036	6 700	2 000			
Planlegging PLO	495					
Nytt telefonsys/tryggh.alarm	485	50				
Inv. Osen kirke	140	0				
Trafikksikkerhetstiltak	2 162	500				
Mobilmast Kangsen	2 893	1 350				
Ombygging tannlegekontor	241	700				
Elektr. låsesys. Strand skole	0	50	500			
VAR/vei Sandviksberget pan.	2 473					
Var Sorgenfri	882	437				
Strand havn		400				
VAR Undlenda		500				
Venterom Sandviksberget		100				
Ombygging kantina		875				
IT-investeringer	549	450	300	300	300	300
Fosen samarb. investeringer	660	220	0	125	125	125
Oppgrad. Strand/Seter skole	363	0	1 000			
Oppgrad. kommunale boliger	191	100	250	250	250	250
Skilting	0	350				
Bygging av omsorgs/flyktn.b	0	3 000	0	4 000	0	0
Kjøp av tomt	0	405				
Bygging av omsorgs/flyktn.b	449					
Oppussing gammelsykeh.	0	150	0	3 750		
Oppgradering inventar.		600				
Utbedring bruer		250				
Asfaltering veier	1 246	130		1 500		
Oppgradering industriområde		100				
Boliger småkomm. Prosjektet	4 89	15 500				
rep. kai + bygg Skjervøya	0	180				
Parkering Osen kirkegård				188		
Ny kommunal bil			150			
Avsetning ubundne inv. Fond	117					
Sum investeringer inkl. mva	22 315	35 407	8 020	10 238	675	675

Finansiering	Regnskap 2 015	Budsjett 2 016	Budsjett 2 017	Øk.plan 2 018	Øk.plan 2 019	Øk.plan 2 020
Tilbakeført moms	-1 996	-2 693	-1 154	-2 048	-135	-135
Ref. fra andre – private	-180					
Ref. fra andre – private	-2 337	-437				
Ref. fra staten	-1 441					
Ref. fra fylkeskommunen		-2 900				
Ref. fra fylkeskommunen	-450					
Ref. fra fylkesmannen		-500				
Salg av fast eiendom	-70					
Investeringsstilskudd		-848	-640	-960	0	
Bruk av bundne inv. fond	-64					
Bruk av ubundne inv. fond	-407					
Bruk av ubundne inv. fond	-4 460	-2 960				
Bruk av disposisjonsfond		-775				
Bruk av ubrukte lånemidler	-8 271	-8 832	-1 647			
Bruk av nye lån	-2 640	-17 983	-4 579	-7 230	-540	-540
Ubrukte lånemidler		1 647				
Sum finansiering	-22 315	-35 407	-8 020	-10 238	-675	-675

3. Planforutsetninger

3.1. *Prisnivå, lønns- og prisvekst, pensjonsutgift*

Langtidsbudsjettet 2017 – 2020 er utarbeidet ut fra 2016-kroner.

Det er innarbeidet en årslønnsvekst (hovedoppgjør) fra 2016 til 2017 på 2,7 % med virkningstidspunkt 1. mai. Avsetning til dekning av lønnsoppgjør i 2017 utgjør i underkant av 900.000,-. Totalt ca. 65 % av kommunens driftsutgifter går til lønn og sosiale utgifter.

Pensjonskostnadene i KLP forventes å gå noe ned fra 2016. Forventet betalbar pensjonsutgift til KLP i 2017 er 20,60 % mot 23,15 % i 2016 for fellesordningen og 16,54 % i 2017 mot 20,59 % i 2016 for sykepleierordningen. I SPK (Statens Pensjons-Kasse) beregnes premien til 13,15 % i 2015, samme som i 2016. Avviket (premieavviket) mellom betalbar og regnskapsført pensjonskostnad amortiseres til utgiftsføring over 7 år, og beslaglegger likviditet (ble frem til 2011 amortisert til utgiftsføring over 15 år).

Pris- og lønnsvekst ut over det budsjetterte forutsettes kompensert i de aktuelle år gjennom statsbudsjett og tilsvarende vekst i egne inntekter.

3.2. Befolkningsutvikling

Tabellen nedenfor viser faktisk utvikling siden 2011 til i dag, samt fremskrevet til 2030 med middel nasjonal vekst i framskrivingen.

Faktisk utvikling							Fremskrevet 2017-2030				
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2025	2030
0-5 år	75	66	47	49	47	45	43	41	43	49	49
6-15 år	113	112	122	116	114	110	110	111	108	90	89
16-66 år	617	615	615	595	591	574	567	553	551	520	490
67-79 år	136	139	144	153	157	167	177	183	178	181	175
80-89 år	66	64	60	58	63	58	61	58	58	69	95
90 år +	17	24	22	26	27	22	22	17	16	15	14
Sum	1025	1020	1010	997	999	976	980	963	954	924	912

Oversikten over befolkningen er satt opp i henhold til grupperingene som benyttes i kostnadsindeks for tildeling av rammetilskudd. Det er særlig barn i grunnskolealder og gruppen eldste av de eldre som gir stort utslag på rammetilskuddet.

Ut fra prognosene vil barn i både skolepliktig- og barnehage-alder være ganske stabilt i planperioden. Det er likevel betimelig å stille spørsmål ved prognosen på nettopp dette punktet, da vi vet at uten tilflytting vil vi ikke kunne nå prognosert tall for 2017. Dette vil også gi en påfølgende nedgang i rammeoverføringer videre i planperioden. I løpet av de siste 5-6 årene har folketallet gått ned med om lag 50 personer. Prognosene tilsier at utviklingen fortsetter fram mot 2030, noe som innebærer en nedgang i folketallet på i overkant av 100 personer på 20 år.

Gruppen eldre 80-89 år øker ut fra prognosene fra 2025, samtidig som personer i yrkesaktiv alder blir færre. Dette har betydning både i forhold til rekruttering av arbeidskraft, og hvor mange familiemedlemmer som kan yte omsorg for sine eldre. Det vil være viktig å fortsette satsingen på styrking av hjemmebasert omsorg, rehabilitering og mestring. Osen kommune har per i dag mange omsorgsboliger. Det må i årene framover gjennomføres en nærmere analyse av behovet for flere omsorgsboliger, særlig for eldre med behov for heldøgns omsorg. Gruppen «eldre» er også i endring, i den forstand at folk blir stadig sprekere og lever stadig lengre, noe som kan være med på å påvirke behovet for tjenester.

3.3. Økonomiske rammebetingelser

Kommuneoppgjøret fra staten

Det legges opp til en vekst i kommunesektorens frie inntekter, beregnet til 2,1 % for Osen.

Momskompensasjonsordningen

Den generelle momskompensasjonsordningen ble innført i 2004 som en erstatning for en mer begrenset ordning. Det er vedtatt en endring av ordningen som legger føringer for hvordan momskompensasjonen skal håndteres. Endringen innebærer at momskompensasjon som genereres fra investeringer ikke kan tas inn i driftsregnskapet som en driftsinntekt, men må gå inn i investeringsregnskapet. Ordningen ble innført som en overgangsordning hvor endringen gradvis ble innarbeidet over fem år, fra og med 2010, der det ble lagt stadig sterkere føringer på hvordan momsrefusjonen fra investeringer kunne disponeres. Fra og med 2014 må all momsrefusjon fra investeringer føres i investeringsregnskapet. Ut fra denne regelen tar budsjettet inn over seg at man ikke kan finansiere driftskostnader ved bruk av investeringsmoms i budsjettåret og økonomiplanperioden.

I tillegg kom nye retningslinjer ut høsten 2014, der man fastsatte at momskompensasjonen ikke skal tilbakeføres til det enkelte prosjekt, men inn på egen konto-funksjon i KOSTRA-regnskapet. Dette er hensyntatt i budsjett og økonomiplan.

Tall i tusen kroner.

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020
Skatt på inntekt og formue	-18 345	-18 528	-18 654	-18 654	-18 654	-18 654
Ordinært rammetilskudd	-57 226	-59 346	-60 005	-60 005	-60 005	-60 005
Skatt på eiendom	-1 238	-1 200	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237
Andre direkte eller indirekte skatter	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Andre generelle statstilskudd	-378	-390	-310	-310	-310	-310
Sum frie disponible inntekter	-77 190	-79 467	-80 209	-80 209	-80 209	-80 209
Renteinntekter og utbytte	-1 709	-1 451	-1 441	-1 441	-1 441	-1 441
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 502	2 438	2 124	2 299	2 199	2 066
Avdrag på lån	4 221	4 971	5 535	5 830	6 025	6 025
Netto finansinntekter/ - utgifter	4 014	5 958	6 218	6 688	6 782	6 650
Til ubundne avsetninger	2 642	500	835	835	835	835
Til bundne avsetninger	16	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års mindreforbr.	-2 142	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-687	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-170	500	835	835	835	835
Overført til inv. regnskapet*	0	378	0	0	0	0
Til fordeling drift	-73 346	-72 631	-73 156	-72 685	-72 591	-72 724

* Pensjonsinnskudd KLP, som ikke kan lånefinansieres, men dekkes over fond

3.4. Rente og avdragsutgifter

Årlig renteutgift på lån ligger i perioden, fra ca. 2 mill i 2017, 2,1 mill. i 2018 til ca. 1,8 mill. i 2020. Det legges opp til en rimelig stabil renteutvikling, med lite sikkerhetsmargin på flytende rente. Avdragsutgiftene går opp i planperioden, fra ca. 5,5 mill. i 2017 til 6,0 mill. i 2019/2020. Renter og avdrag utgjør samlet i 2017 kr. 7,5 mill. Ordinær lånegjeld går ned fra 84 mill ved utgangen av 2016, til 73 mill. i 2020.

I starten av denne planperioden er ca. 64 % av låneporteføljen knyttet til ulike fastrenteavtaler i intervallet 1,48 % til 3,70 % mens resten ligger på flytende rente i intervallet 1,80 % til 1,82 %. I henhold til kommunens finansreglement skal minimum 1/3 av låneporteføljen være knyttet til fastrente, alternativt flytende rente. Per i dag oppfyller man dette kravet.

3.5. Eiendomsskatt

Rådmannen viderefører ut fra kommunestyrets tidligere vedtak, eiendomsskatt i økonomiplana. Dette vil gi vel 1,2 million i inntekt i 2017. For Osen sin del vil en gjennomføring av ny kraftledning fra Overhalla til Roan utgjøre vesentlig økt bidrag i denne sammenheng. I økonomiplana ligger det inne fast sats på 2 promille på all eiendomsskatt. Tre fjerdedeler av inntektene fra eiendomsskatt foreslås i 2017 avsatt til fond, og det resterende inn i øvrig drift.

4. Økonomisk situasjon og handlingsrom

4.1. Økonomisk utgangspunkt – store utfordringer og større usikkerhet

Nytt inntektssystem ble varslet lagt fram med virkning fra 2017. Man antok med stor sannsynlighet at et nytt inntektssystem ville ha stor negativ innvirkning på små kommuner. Dette har foreløpig vist seg ikke å slå til for Osen kommune. Redningen for små distriktskommuner er avstandskriteriet. Her kom vi rimelig greit ut, da det er lange avstander for befolkningen for å nå inn til nærmeste større befolkningssenter.

Kommunen har de senere årene klart å holde et veldig stabilt antall ansatte årsverk. Regnskapsmessig mindre-forbruk i samme periode har på den annen side ført til stabilitet i kommunens små økonomiske reserver. Det vises i denne sammenheng til tidligere årsmeldinger og budsjett. I samme periode har veksten i oppgaveporteføljen fra staten vært større enn veksten i kommunens inntekter.

Staten følger i stor grad handlingsregelen. Ut fra dette må offentlig sektor forvente mindre overføringer i kommende år. Dette vil i tillegg forsterkes ved strukturrasjonalisering i offentlig sektor. Arbeidet med ny kommunestruktur er kommet langt, men man vet fortsatt lite om hva dette ender opp i. Osen kommunestyre vedtok i juni 2015, samt ved bekreftelse i juni 2016 å bestå som egen kommune, og budsjettet bygger videre på dette. Fylkesmannens tilråding høsten 2016 vil kunne føre til at Osen må slå seg sammen med andre kommuner, uansett hva man lokalt måtte ønske. Det er ikke tatt høyde for disse endringene i planperioden, da man fortsatt vet for lite om både innhold i tjenester og rammeoverføringer til å kunne beskrive dette.

Økonomiplanen opprettholder alle satsingene i forrige plan, i tillegg til en del nye. Her vil det være viktig å holde fokus på de prioriterte satsingene.

Reserverte bevilgninger

Rådmannen har funnet rom for å sette av åtti tusen kroner til reserverte bevilgninger. Dette er på langt nær nok til å innfri store politiske ønsker, men en større fondsavsetning åpner for politiske justeringer gjennom året.

4.2. Oppfylling av økonomiske måltall

Osen kommunestyre har ikke vedtatt mål for økonomisk situasjon frem i tid.

Rådmannen mener vi bør søke mot samme mål som ved budsjett 2015:

1. Netto driftsresultat på minimum 3 %.
2. Brutto lånegjeld inntil 80 % av brutto driftsinntekt
3. Egenfinansiering av investeringer på 25 %.
4. Disposisjonsfond for uforutsette utgifter på 5 % av brutto driftsinntekt.

Mål 1 oppfylles ikke i budsjett. Mål 2 oppfylles delvis i planperioden. Mål 3 vil ikke kunne nås, da det ikke finnes nok opparbeidede reserver, mål 4 oppfylles per i dag så vidt.

4.3. Forventet netto driftsresultat

Tall i tusen kroner

	2017	2018	2019	2020
Netto driftsresultat	-392	-421	-328	-460

5. Handlingsplan – prioriteringer, endringer og nye tiltak

5.1. Større tilpasninger som er lagt til grunn

Tall i tusen kroner (- betyr merinntekt/mindreutgift)

Tekst	2017	2018	2019	2020
Andel e-skatt til generelle formål	0	0	0	0
Økt leieinntekt tjenesteboliger	-396	-396	-396	-396
Sum tilpasninger drift	-396	-396	-396	-396

Ovenstående tabell viser budsjettert inntekspotensial i 2016-kroner, der sum fra starten av planperioden videreføres ut perioden.

Angående eiendomsskatt forutsetter økonomiplana at inntekten avsettes til fond.

Tjenestebolig på Seter og utleieboliger på Sandviksberget ble ferdigstilt i 2016. Det er vedtatt at ev. avhending av kommunale boliger vurderes i samband med vurdering av rehabilitering av gamle trygdeboligen, en sak som vil bli tatt opp i løpet av budsjettåret.

Planstrategi med forslag til fornying av kommunalt planverk ble vedtatt i kommunestyret i 2016, og heri ligger hvilke planer som skal fornyes i budsjettåret.

5.2. Ramme til tjenestefunksjonene på ansvarsnivå

Dette fremgår av regnskapsskjema 1B, samt vedlegg 2.

5.3. Regionsamarbeid gjennom Fosen regionråd

Hva angår handlingsplaner for Fosen Regionråd, samt de ulike samarbeidsløsningene på Fosen, vises det til egne vedtak fra Rådmannsgruppen, samt Regionrådets styre. Ordførerne er representert i regionrådets styre, og vedtar budsjett for dette, mens rådmannsgruppen vedtar budsjett for samarbeidsordningene. Finansieringsbidraget fra Osen kommune til drift av de ulike ordningene er innarbeidet i kommunens budsjett.

I tillegg til detaljbudsjettet legges oversikten inn i de to påfølgende tabeller:

B. Kommunale egenandeler – budsjett 2017 sammenlignet med budsjett 2016:

	Samarbeidsordning	Ørland	Rissa	Bjugn	Åfjord	Roan	Osen	Leksvik	SUM 2017	SUM 2016	Endring 2016 - 2017
4900	Fosen Regionråd - drift	406 239	515 397	373 529	258 896	83 101	84 242	278 596	2 000 000	1 980 000	20 000
4901	Tiltaksmidler	16 784	19 046	16 106	13 730	10 086	10 110	14 138	100 000	100 000	0
4904	Næringsalliansen	250 000	250 000	250 000	250 000	100 000	100 000	200 000	1 400 000	1 400 000	0
4908	Digital døgnåpen forvaltn	151 053	171 414	144 951	123 569	90 778	90 991	127 244	900 000	800 000	100 000
4950	Regionkonsulent oppvekst	123 360	139 988	118 377	100 915	74 135	74 309	103 916	735 000	720 000	15 000
4957	Ekstern skolevurdering	37 500	50 000	37 500	25 000	25 000	25 000	25 000	225 000	230 000	-5 000
	SUM drift 2016	984 936	1 145 845	940 463	772 110	383 100	384 652	748 894	5 360 000	5 230 000	130 000
	SUM drift 2017	984 936	1 145 845	940 463	772 110	383 100	384 652	748 894	5 360 000		
	SUM drift 2016	958 882	1 121 946	911 593	751 258	383 879	375 115	727 327	5 230 000		
	Økning/reduksjon	26 054	23 899	28 870	20 852	-779	9 537	21 567	130 000		

Budsjett for samarbeidsordningene på Fosen 2015 og 2016 (kommuneandeler):

Budsjett 2017 - Samarbeidsordninger													
Kommuneandeler driftsbudsjett 2017:													
	Vertskommune	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Orland	Rissa	Leksvik	Små-selskap	Sum 2017 inkl. fond	Sum 2017 eks. fond	Sum 2016 eks. fond	Endring 2016/2017
Fosen Regnskap	Bjugn	475 415	475 415	895 710	1 033 500	1 067 960	1 136 860	861 260	943 880	6 890 000	6 890 070	6 400 000	490 070
Fosen Lønn	Åfjord	365 000	377 000	629 000	762 000	666 000	1 397 000	598 000		4 794 000	4 794 000	4 822 000	-28 000
Kenneriktr.	Leksvik	280 392	274 249	717 931	940 029	1 026 137	1 292 870	734 792		5 266 400	5 266 400	5 107 200	159 200
Fosen IKT 1)	Rissa	489 198	364 502	1 069 834	1 381 803	351 682	3 290 167	1 359 815	571 004	8 878 005	8 878 005	8 720 890	157 115
Fosen Banevern	Rissa	509 424	470 048	1 808 824	2 857 204	2 977 792	4 018 789	2 145 979		14 788 060	14 788 060	13 562 771	1 225 289
Fosen Inkasso	Rissa	202 900	193 700	256 000	499 200	471 500	415 800	228 800	677 100	2 945 000	2 945 000	2 745 000	200 000
Fosen GIS/ Kart	Åfjord	87 000	86 000	120 100	138 400	147 100	164 300	122 100		865 000	865 000	865 000	0
Fosen sak/arkiv	Rissa	132 886	132 555	183 595	216 879		258 069	189 316		1 113 300	1 113 300	890 000	223 300
Helse-/omorgspr	Åfjord	55 951	55 646	76 673	90 256	0	108 412	79 062		466 000	466 000	466 000	0
SUM drift 2017		2 598 166	2 429 115	5 757 667	7 919 271	6 708 171	12 082 267	6 319 124	2 191 984	46 005 765		43 578 861	2 426 974
SUM drift 2016		2 473 390	2 332 759	5 373 067	7 308 479	6 632 781	11 674 177	5 955 506	1 798 502				
Differanse		124 776	96 356	384 600	610 792	75 390	408 090	363 618	393 482				

1) Fosen IKT - eks. tilleggstjenester

5.4. Regionsamarbeid på helsesektoren

Osen foretok i 2010/2011 et strategisk valg angående samarbeid på helsesektoren. Kommunestyret vedtok da å si opp medlemskapet i Fosen DMS (distriktsmedisinsk senter), og arbeide for samarbeidsløsninger på sektoren inn mot Midtre Namdal samkommune (MNS) og Flatanger kommune. Kommunen har samarbeid nordover når det gjelder blant annet legevakt, kommuneoverlege, øyeblikkelig hjelp mv. Fra 2017 inngår rus og psykisk helse i tilbudet om øyeblikkelig hjelp.

5.5. Nærings- og samfunnsutvikling

Kommunestyret vedtok å tilsette næringsmedarbeider i 100 % stilling fra årsskiftet 2013/2014 i 3-årig engasjement. Stillingen ble i 2014 finansiert fullt ut ved bruk av ubundne fondsmidler. I 2015 ble stillingen delvis finansiert ved bruk av eiendomsskatt, og for øvrig over ordinær drift. I 2016 ble stillingen tilført en liten andel fondsmidler, og ellers dekket inn over ordinær drift. Engasjementet avsluttes ved årsskiftet 2016/2017, og egen evalueringssak legges frem for kommunestyret.

Tilgjengelige midler over næringsfond består av de årlige overføringene fra fylkeskommunen, samt tilbakebetalte midler fra bedrifter som er innvilget lån, i tillegg til avsatte midler fra eventuelt mindre-forbruk over kommunens driftsbudsjett. Det legges opp til videreføring av to årlige søknadsomganger på fondet, med åpning for hastebehandling utenfor hovedtildelingene.

Famulus AS ble avvirket i 2013. Osen kommune tok fra samme tidspunkt over forpliktelsene og rettighetene til selskapet. Det er kjente driftsutgifter ved eiendommen på Sandviksberget, og disse forutsettes delvis inndeckt ved leieinntekter på Bewi-bygget. Det er i budsjettet ikke tatt høyde for endringer angående eierskap til det gamle lakseslakteriet, men eventuelt salg eller utvikling i tilknytning til bygningsmassen vil virke positivt inn på driftskostnadene.

Det legges opp til videre deltagelse i «Næringsalliansen på Fosen» også i 2017, og kontingenten på 100 000 dekkes inn ved bruk av næringsfondsmidler.

Kommunen er medeier i 2 store vegprosjekt. Dette gjelder "Fosenveiene- 1 tim te by'n", hvor oppstart av regulering er meldt, og med byggestart i Osen siste halvår 2017, samt "FV 17-prosjektet" (som per i dag står på pause). Begge disse er bompengeprojekt, og det ikke lagt opp til ytterligere kommunal med-finansiering.

5.6. Boligpolitikk og bomiljø

Kommunen har totalt 64 boliger/boenheter til utleie. Dette er et høyt antall sammenlignet med andre kommuner. Av disse 64 boligene er 32 omsorgsboliger av ulik type. I løpet av 2015-2016 har antall boliger/boenheter økt med 17. Økningen skyldes 8 boliger for flyktninger (6 hybler og 2 leiligheter). I tillegg kommer 9 gjennomgangsboliger/tjenesteboliger på Sandviksberget Panorama og Seter. Kommunen har god spredning i kommunale boliger, både når det gjelder boligtype og beliggenhet. Husleiesatsene i kommunale boliger økes i takt med konsumprisindeks. I tillegg kommer reell økning av kommunale avgifter. Kommunen har innført tidsbegrensede husleiekontrakter i en del boliger, for å legge til rette for økt gjennomstrømming.

En omfattende boligmasse tilsier at det bør gjøres et planmessig arbeid framover med forvaltning, drift og vedlikehold. Det bør tas endelig stilling til enten oppussing/rehabilitering eller avhending av enkelte boliger, ut fra en vurdering av boligbehov i løpet av budsjettåret.

Det er god tilgang på kommunale boligtomter og regulerte tomteareal i privat regi, noe som gir gode muligheter for boligbygging for de som ønsker det.

Kommunen har per november 2016 kr. 751 000 i tilgjengelige startlånsmidler. Det anbefales å søke Husbanken om ytterligere startlånsmidler på kr. 1 000 000. Per november har kommunen kr. 62 000 i tilskudd til tilpasning disponibelt, noe som tilsier at Husbanken ikke vil innvilge ytterligere tilskudd.

Flere kommuner har gjennomført prosjekter «Fra leie til eie» fordi mange som leier kommunale boliger er i stand til å eie egen bolig. I tillegg oppnår man økt gjennomstrømming i kommunale boliger. Slike prosjekter krever omfattende arbeid, men kan gi god effekt. Det er ønskelig å starte et arbeid for å vurdere slike prosjekter også i Osen kommune.

Mål for boligarbeidet i 2017:

- God oversikt over tilstanden og behov for vedlikehold i kommunale boliger
- Det skal tas stilling til oppussing eller avhending av enkelte boliger, ut fra boligbehovet i kommunen
- Effektivt og godt samarbeid i organisasjonen om boligforvaltningen
- Bidra til informasjon om og bruk av Husbankens virkemidler
- Vurdere prosjekt «Fra leie til eie» i samarbeid med blant annet NAV

5.7 Folkehelse

Kommunens ansvar for folkehelsa er forankret i folkehelseloven, og legger ansvaret til kommunen som sådan. Folkehelsearbeidet skal være langsiktig og systematisk. Kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden til befolkningen, og forhold som påvirker denne. Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer.

Folkehelsearbeidet i Osen er organisert gjennom en tverrsektoriell folkehelsegruppe, med helsesøster, psykiatrisk koordinator, næringsrådgiver, rådgiver kultur og fritid, fagsykepleier hjemmesykepleie, samt sektorlederne for oppvekst, utvikling og miljø og helse og omsorg.

Sentralt i folkehelsearbeidet er at det skal være systematisk og faktabasert, og det bør jobbes videre med målsettinger for folkehelsearbeidet ut fra utfordringsbilde for kommunen 2016.

Osen kommune har definert 2 hovedområder for folkehelsearbeidet, med følgende overskrifter:

- «Æ e mæ å de e bra» – styrke sjølfølelse og psykisk helse
- «Sunne steg i Osen» – bedre fysisk helse

For 2017 foreslås psykisk helse som hovedsatsingsområde, med prosjektet *Psykologisk førstehjelpsskrin*. Det psykologiske førstehjelpsskrinet er et verktøy for å gjøre det lettere for barn og unge å snakke om følelser. Mål og satsingsområder er nærmere beskrevet i handlingsplan for folkehelse 2017.

Mål for folkehelsearbeidet 2017:

- Konkrete mål utarbeides ut fra kommunens utfordringsbilde for folkehelse og levekår 2016, og ses i lys av arbeidet med kommuneplanens handlingsdel
- Psykisk helse er hovedsatsingsområde
- Prosjekter og satsinger beskrevet i handlingsplan for folkehelse 2017 gjennomføres

5.8. Bærekraftig utvikling og miljø

Kommunestyret vedtok klima- og energiplan i 2010, og denne bør rulleres. Det er installert varmestyringssystem ved kommunehuset, sykehjemmet, Skrenten og Strand barne- og ungdomsskole, samt Strand barnehage. I tillegg har man installert bio- anlegg til oppvarming ved skolen og barnehagen på Strand. Denne erstatter oljefyringen. Erfaringene med sistnevnte er så langt at pellets ikke kommer økonomisk fordelaktig ut sammenlignet med dagens strømpriser. Det erfares også at siloen burde vært bygd noe større for å ta ut maks potensial på transportkostnader. Denne utvidelsen ligger ikke inne i investeringsbudsjettet, da det viser seg at den ikke kan bygges på, men må skiftes for å få bedre kapasitet.

Det er et mål å få ned energiforbruket ved alle kommunale bygninger. Dette må skje gjennom informasjon og interne rutiner ved alle avdelinger.

Det skal også settes fokus på avfall. Dette skal skje ved god avfallshåndtering, reduserte avfallsmengder og mer miljøriktig håndtering av avfall. I den forbindelse vedtok kommunestyret i 2013 medlemskap i ”Grønt punkt Norge”, et medlemskap som skal sikre miljømessig god håndtering av alle firma kommunen foretar handel med.

5.9. Politikk og administrasjon

Både politisk nivå og administrasjonen vil i løpet av planperioden møte krevende oppgaver. Dette gjelder prioritering og tilpasning av virksomheten til økonomiske rammer, gjennomføring av planlagte investeringsprosjekt og gjennomføring av krevende prosesser. For en liten kommune vil dette kreve en streng prioritering av oppgavene. Tilskudd til politiske organisasjoner er for 2017 lagt på samme lave nivå som i 2016.

Budsjett for 2017 inneholder noe endring på personellsiden, dette gjelder en 60 % stilling i sentraladministrasjonen som opprettes fra 1. juni, og en 3-årig, 50 % engasjementstilling ved bygdatunet fra 1. mai. I tillegg ligger det inne totalt 100 % fordelt på 3 ulike stillinger i barnehagene gjennom første halvår 2017. Når det gjelder bosetting av flyktninger er flyktningkonsulent og norsklærer ansatt i 100 prosent i løpet av 2016, og sektorleder Helse har avsatt 20 prosent stilling til arbeidet med bosetting. Det legges opp til å erstatte noe av bruken av aktivitetskontakter med en miljøarbeider i deltidsstilling.

Administrativ organisering og organisasjonsmessige tiltak

Det er viktig med stadig fokus på organisering av tjenesteproduksjonen, og dette kan gjennom året virke inn på fremlagte budsjett.

Osen ungdomsråd ble i 2016 avviklet. Rådmannen foreslår i den forbindelse å videreføre funksjonen som ungdommens talearena, til å høre hjemme ved ungdomsklubben. Ungdommenes stemme er en viktig ressurs å ivareta inn i utformingen av framtida.

5.10. Organisasjonsutvikling og fellesutgifter

Det er avsatt midler til lønnsoppgjør (mellomoppgjør) i 2017, i forhold til lokalt oppgjør. I tillegg er det tatt inn pliktig finansiering av egenkapitalinnskudd i KLP.

Arbeidsmiljø

Osen kommune er en IA-bedrift. Det arbeides aktivt med dette, og vi har jevnlig kontakt og møtevirkosomhet med IA- kontakten fra NAV arbeidslivssenter. I 2014 ble det, etter felles anbudsrunde i Fosen-kommunene, inngått avtale om bedriftshelsetjeneste. Det avholdes jevnlig møter i arbeidsmiljøutvalget (AMU) der begge eksterne parter ofte deltar. AMU er administrativt representert på arbeidsgiversiden, i tillegg til at fagorganisasjonene er representert i utvalget, sammen med hovedverneombud. Nytt AMU trådte i kraft ved årsskiftet 2015/2016, og kursing av nye medlemmer er gjennomført i 2016.

Medarbeiderundersøkelse

Det er gjennomført en medarbeiderundersøkelse i organisasjonen i 2016. Undersøkelsen viste en del variasjon mellom enhetene i kommunen. Oppfølging av tiltak skal rapporteres til administrasjonsutvalget, og det gjennomføres tilsvarende undersøkelse i 2017 for å se på utvikling over tid.

Mål for organisasjonsutvikling 2017:

- Det er et mål at alle ansatte skal trives på jobb, og ha gode arbeidsforhold. Det gjennomføres medarbeiderundersøkelse i 2017 for å kartlegge tilfredshet og sammenligne med 2016

IKT

Det er vedtatt felles e-kommunestrategi for Fosen-kommunene. Planen baseres på KS sin strategi- og handlingsplan "eKommune 2012". Visjonen til KS er ambisiøs; "*Norske kommuner og fylkeskommuner skal være blant de fremste i verden på elektronisk innbyggerdialog, digitale tjenester og effektiv e-forvaltning*". Dette vil sette krav til både tekniske løsninger og bevisstgjøring i hele organisasjonen. Osen har ved fellesløsninger innført flere nettbaserte tjenester. Det er et mål å få utvidet dette tilbudet i planperioden, gjennom eksisterende fellesløsninger på Fosen. Dette gjennomføres ved prosjektet "Døgnåpen digital forvaltning" som er en felles portalløsning for alle Fosen-kommunene. Prosjektet har kommet veldig godt i gang, og ny hjemmeside var oppe sommeren 2015. Videre utvikling av elektroniske tjenester for innbyggerne vil gå gjennom hele budsjettåret.

Det går en god del lokal ressurs til arbeid med IKT. I første rekke gjelder dette oppsett av maskinvare, og fysiske tilrettelegginger innenfor faget, ovenfor den enkelte bruker, samt kontakt opp mot Fosen IKT. Etter flere år med minimal innsats på området, har man fra

høsten 2015 funnet det påkrevd å ta tak i denne situasjonen ved å fastsette 40 % stillingsressurs til faget. I tillegg erfarer man at det påløper noe uforutsette utgifter ved IKT, da i første rekke påkrevde tilleggstjenester som ikke ligger inne i grunnbudsjettet på samarbeidsløsningene. Dette er det delvis tatt høyde for i budsjett og økonomiplan.

Det foreslås avsatt kr 300.000,- til investering på data i 2017. Denne investeringen prioriteres først og fremst brukt til klassesett. I tillegg vil vi måtte foreta en jamnlig utskifting av eldre datautstyr i hele organisasjonen. Beløpet anses som minimalt i forhold til erfaringstall.

Kompetanseutvikling og rekruttering

Det er vedtatt i planstrategien at det skal lages en felles plan for kompetanseutvikling og rekruttering i 2017. Rådmannen vurderer det som viktig at det legges tydelige prioriteringer fra arbeidsgiver når det gjelder organisasjonens behov for videreutdanning på ulike områder, slik at det blir forutsigbart for ansatte.

Kommunen har ikke egen felles opplæringsplan, men det finnes på enkelte sektorer. Rådmannen mener det vil være formålstjenlig å lage en felles plan. Ikke minst i forhold til budsjettering vil det være en fordel å ha et realistisk grunnlag å planlegge etter. Som det fungerer per i dag, prioriteres tiltakene årlig i tråd med vedtatt budsjett, og dette blir for uforutsigbart. Dette har også vært tatt inn i tidligere versjoner av budsjettkommentarene, men er ikke prioritert gjennomført tidligere. For 2017 settes dette inn som et mål.

I tillegg bør kompetansekartleggingen følges av en vurdering av rekrutteringsbehov fram i tid, ut fra alderssammensetningen i arbeidsstokken, slik at kommunen har et grunnlag for å vurdere rekrutteringsbehovet framover på alle områder. Et grunnlag for å starte arbeidet med dette ble utført i alle Fosen-kommunene i 2014 gjennom Fosen Regionråd.

Mål for kompetanseutvikling og rekruttering 2017:

- Osen kommune skal legge til rette for kompetanseutvikling for å være en attraktiv arbeidsplass for sine ansatte
- Kommunen skal være tydelig på hvilke behov arbeidsgiver ser framover når det gjelder kompetanse, slik at det blir forutsigbart for ansatte hvilke videreutdanninger og kurs det tilrettelegges for
- Det utarbeides en felles plan for kompetanseutvikling og rekruttering, basert på innspill fra enhetene, organisasjonene og ev. enhetsvise planer

Personalområdet

Det er vedtatt å ha 3 lærlingeplasser. Alle disse er i budsjettet lagt inn ved pleie- og omsorgsavdelingen, i pleien. Økonomisk er bruk av lærlinger et budsjettmessig pluss i året.

Sykefravær

På sykmeldingssiden har kommunen hatt stabilitet de siste år. I 2016 ser det ut til at kommunen for første gang på lenge vil nå sin egendefinerte målsetting hva angår langtidsfravær. Fra og med 2015 ble dette målet satt til 6 %, og dette er sammenlignbart med mange andre kommuners målsetting. I sykmeldingsperioder har kommunen etter hvert utviklet system på økt nærvær. Sykefraværsutviklingen vil følges kontinuerlig.

Mål for sykefravær 2017:

- Langtidsfraværet skal ikke være på mer enn 6 prosent
- Økt nærvær: Jobbe med tiltak for langtidssykemeldte for å bidra til økt nærvær og tilhørighet på arbeidsplassen, som for eksempel felles personalmøter for sykmeldte, treningsgrupper mv.
- Økt bruk av graderte sykmeldinger

Helse, miljø og sikkerhet (HMS) og miljørettet helsevern (MHV)

Bedriftshelsetjenesten er utvidet til å omfatte alle ansatte i kommunen. Ny avtale med bedriftshelsetjeneste er inngått fra og med 2014. Avdelingene har kartlagt sine behov, og det vil i tråd med budsjett bli prioritert tiltak gjennom planperioden.

Kommunen har ikke frikjøpsordning på hovedverneombud, men arbeidet må utføres inne mellom andre daglig gjøremål. Dette legger noen begrensninger på det arbeidet verneombudet kan rekke over. Det går vernerunder, alene og sammen med bl.a. IA- kontakten, samt sammen med arbeidstilsynet ved tilsyn. Rapporter fra blant annet disse rundene danner grunnlag for prioriteringer i budsjett for inventar, utstyr og andre tiltak for å forbedre arbeidsmiljøet.

5.11. Kultur og fritid

Rammen for kulturtiltak videreføres på samme nivå som 2016. Kulturprisen er opprettholdt i budsjett. Kulturtiltak for barn og unge er prioritert gjennom ungdommens kulturmønstring, kulturskolen og ungdomsklubben. I tillegg videreføres gratis halleie til lokale lag og foreninger, samt administrativ ressurs til å hjelpe lag og foreninger til å finne finansieringskilder til ulike tiltak.

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal satsing som skal bidra til at alle skoleelever i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Den kulturelle skolesekken er et samarbeidsprosjekt mellom Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Elevene og skolene skal gjennom ordningen få mulighet til å oppleve, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for profesjonell kunst- og kulturuttrykk av alle slag. Kulturtilbudene skal være av høy kvalitet og vise hele bredden av kulturuttrykk: scenekunst, visuell kunst, musikk, film, litteratur og kulturarv.

Den kulturelle skolesekken har vært en del av regjeringens kulturpolitiske satsing for grunnskolen siden 2001, og har etter hvert blitt utvidet til videregående skole. Dette betyr at alle elever – fra 1. til 10. trinn på grunnskolen, og fra 1. til 3. trinn på videregående– innlemmes i ordningen.

Ordningen med den kulturelle spaserstokken er fra 2015 videreført gjennom en økning i fylkeskommunenes frie inntekter.

Det er ikke lenger Kulturdepartementet som administrerer ordningen med Den kulturelle spaserstokken. Kommunal- og moderniseringsdepartementet bevilger midler til ordningen som en del av rammetilskuddet til fylkeskommunene fom. 2015.

Eldresenter og pleie- og omsorg er viktige medspillere i denne sammenhengen, og det vil derfor bli innkalt til drøftingsmøte hvor alle parter får komme med innspill til søknad.

Osen eldreråd har vært en viktig aktør og samarbeidspart i forhold til kulturelle aktiviteter for den godt voksne del av befolkningen.

Osen Bygdatun

Budsjettet legger opp til en stor innsats på bygdatunet på Vingsand i 2017. Det tas høyde for å ansette en medarbeider på 3- årig engasjement fra 1. mai. Stillingsinstruks vil måtte utarbeides i samarbeid med styret for bygdatunet, men det påpekes fra rådmannens side 3 områder som anses som spesielt viktige;

1. Kartlegging og katalogisering av mottatte gjenstander ved tunet
2. Vedlikeholdsplan for tunets bygningsmasse
3. Tilrettelegging for aktivitet, og kontakt og planlegger for barnehagenes og skolenes økte bruk av tunet i læringsøyemed.

I tillegg til lønnsmidler legger budsjettet opp til økte midler til vedlikehold i 2017.

UKM – Ung Kultur Møtes har hatt en positiv utvikling i antall påmeldinger og deltakelse de siste årene. For 2017 er det lagt vekt på et tettere samarbeid med kulturskole, grunnskoler og Ungdommens hus/ungdomsklubben. Det søkes ikke om stimuleringsmidler fra UKM Norge for 2017.

Ungdommens hus – Osen ungdomsklubb

Ungdomsklubben har vært en viktig og prioritert satsing for kommunestyret. Aktiviteten i klubben videreføres/utvikles. Rådmannen opprettholder midler til båtskyssen fra Seter, mens øvrige skyssmidler som ble budsjettet i 2016, omprioriteres til aktiviteter og tiltak på klubbkveldene.

Kulturskolen

Osen kulturskole har hatt en fin utvikling i løpet av de siste skoleårene. Ut fra KOSTRA-tall 2015, ser vi at vi har 51,1 % av våre barn i alderen 6-15 år inne i kulturskolen. Dette er en økning fra 47,5% året før. I skoleåret 2015/2016 er det i alt 67 elever, fordelt på 73 elevplasser. Dette er en høyere andel enn hos de vi sammenligner oss med i KOSTRA-sammenheng. Våre elever hadde undervisning fordelt på musikkundervisning og kulturelle kunstfag. Tilbudet til elevene er noe snevrere dette skoleåret, og målet for 2017 må være å øke elevtall og elevtilbud.

En av kulturskolens viktige oppgaver er å bidra til barn og unges dannelse, fremme respekt for andres kulturelle tilhørighet, bevisstgjøre egen identitet, bli kritisk reflekterende og utvikle egen livskompetanse. Kulturskolen skal samarbeide med skole- og kultursektor og medvirke til å styrke kompetanse og kulturell utfoldelse i lokalsamfunnet.

For at Osen kommunale kulturskole skal kunne nå sine mål for elevene, er det viktig at kulturskolen jobber for å øke elevtallet og tilbudet for elevene.

Bibliotek

Det er et mål å ha et godt og variert tilbud med fokus på leseglede og leselyst. Dette skal i første rekke skje gjennom samarbeid med grunnskole og barnehage, samt opplyse den oppvoksende generasjon om "bøkens verden" for derigjennom å fremme leselyst. Målet er å øke både antall utlån og antallet lånere ved biblioteket. Biblioteket låner ikke bare ut bøker, og ut i fra KOSTRA-tall hadde vi i 2015 et totalt utlån pr innbygger av alle medier på 3,0. Totalt utlån av bøker pr innbygger lå på 2,7 bøker. Vårt besøk pr innbygger lå på 0,8 personer i 2015. Alle disse faktorene er en liten nedgang fra året 2014.

Bibliotek opprettholdes på omtrent samme nivå som de siste årene, selv om ressurser til innkjøp av bøker går noe ned. Fjernlånsordninga fungerer slik at tilgjengelige bøker i Norge er tilgjengelig for alle i Osen, noe som gjør at det ikke er nødvendig at vi har alle bøkene tilgjengelig på eget bibliotek. Servicenivået på biblioteket vårt er stort, og det er viktig at vi jobber for at utlån og besøksfrekvensen øker igjen. Satsingen med bokbuss på Seter videreføres.

Kultur og fritid inn i folkehelsegruppa

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet har vært gjennom et stort revideringsarbeid i 2015, og inneholder nå blant annet kommunens idretts-/folkehelse- og friluftspolitikk med nærmere beskrivelse av satsingsområder på idrett og fysisk aktivitet, prioriterte målgrupper, prioriterte anleggstyper, samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, satsing på

friluftaktiviteter, Osen som folkehelsekommune, kartlegging og verdsetting av friluftsområder mm.

Råd for eldre –og funksjonshemmedes folkehelse/friluftstiltak med fiskeplass tilrettelagt for rullestolbrukere og andre med nedsatt funksjonsevne er i oppstartsfasen og kommer skikkelig i gang i løpet av 2017.

Kulturminner

Osen har en stor mengde kulturminner. Målsettingen er å klare å vedlikeholde de fornminner kommunen har forpliktelser for, gjennom samarbeid med fylkeskommunen. I tillegg vil det være viktig å lage formidlinger/framstillinger av våre kulturminner fra både nær og fjern fortid. Dette for å sikre ivaretagelse for kommende generasjoner. Stornaustet kan brukes som inspirasjonskilde til å skape arenaer for å formidle historien vår til framtidens generasjoner.

Et viktig arbeid som gjøres er film- og lydopptak av eldre i Osen med tanke på kulturformidling til kommende generasjoner. Fra 2014 t.o.m 2016 er det gjort flere opptak. Dette arbeidet fortsetter i 2017 i samarbeid med Osen heimbygdslag. Målet er å bygge opp et kulturhistorisk mediatek for Osen.

5.12. Grunnskole og SFO

Elevtallet i skolen er en viktig parameter for utviklingen i kommunen. Elevtallet neste skoleår går noe ned. Administrasjon har tidligere lagt fram en prognose som viser en elevtallsnedgang på 25 % i løpet av de neste årene. Dette er en alvorlig utvikling.

Vi har valgt å legge fram en del KOSTRA-tall som indikatorer på kostnadene i skolen. 2015 er det siste året vi har tall fra. Ellers sammenligner vi oss med nabokommunen Roan og kommunegruppe 5, altså kommuner med like forutsetninger som oss, samt vårt fylke og landet uten Oslo.

	Osen	Roan	Kom.gr.5	Sør-Trønd.	Landet u/Oslo
Netto dr.utg. gr.skolesektor av totalen, pct	24,2	23,4	22,2	23,6	24,1
Netto grunnskolesektoren pr. elev	160 700	183 419	144 429	101 442	102 843
Andel elever som får spes.und.v.	11,5	14,3	9,9	8,0	7,9
Andel spes.ped.timer av ant. timer totalt pct	19,9	13,5	16,0	17,6	17,6
Elever pr. skole	56	30	77	244	217
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10.	8,9	7,9	9,5	13,5	7,9
Undervisningsmateriell pr. elev	1 734	2 101	2 108	1 206	1 438
Brutto driftsutgifter SFO pr bruker	33 403	25 009	27 250	28 627	26 875
Andel elever i SFO med 100% plass	14,3	46,2	30,9	51,1	54,8
Andel elever som får skoleskyss, pct	52,2	67,0	52,1	22,8	23,2
Andel lærer med UH-utd. og ped.utd. pct	71,4	88,9	85,5	89,9	87,8

Vi ser at Osen kommune bruker 24,2% av netto driftsutgifter til skole. Netto elevkostnad pr elev ligger på 160 700, en økning på knappe 30 000 pr elev fra året før. Andelen elever som får spesialundervisning er gått noe ned, men til gjengjeld er dette tyngre tilfeller med flere timer pr vedtak. Antall elever pr skole er lavere, og den gjennomsnittlige gruppestørrelsen er lavere enn forrige år. Dette tyder på at det totale elevtallet går ned, noe som igjen forklarer den økende nettokostnaden pr elev. Brutto driftsutgifter pr bruker i SFO, øker med ca 10 000, samtidig som vi har en lav andel elever som har 100% SFO.

Kostnadsutviklingen her i Osen fra 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Netto dr.utg. gr.skolesektor av totalen, pct	21,6	21,7	22,1	24,2
Netto grunnskolesektoren pr. elev	134 780	128 241	131 242	160 700
Andel elever som får spes.und.v.	13,8	14,3	14,3	11,5
Andel spes.ped.timer av antall timer totalt	11	11,5	15,7	19,9
Elever pr. skole	56	60	60	56
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10.	10,5	9,9	9,5	8,9
Undervisningsmateriell pr. elev	2 300	2 245	2 745	1 734
Kostnad pr. bruker SFO	24 822	20 846	23 222	33 403
Andel elever i SFO med 100% plass	16,7	13	11,4	14,3
Andel elever som får skoleskyss, pct	61,6	53,8	50,4	52,2
Andel lærer med UH-utd. og ped.utd. pct	60,0	65,2	75,0	71,4

Det er vanskelig å si eksakt hvor riktig kostnadsnivå i skolen ligger. Vi kan aldri komme på et landsgjennomsnitt av elevkostnadene når våre skoler har et gjennomsnittselevtall på under 60 elever, mens landet har godt over 200 elever i sine skoler. Vi ligger en del over kommunegruppe 5, men sammenlignet med Roan kommer vi godt ut. De har en elevkostnad pr. elev som er drøyt 20 000 kroner høyere enn oss.

Vår andel lærere med universitets/høgskole og pedagogisk utdanning ligger på 75%, noe som gjør at det er viktig å bruke ressurser på utdanning for å sikre nok og god kompetanse blant undervisningspersonalet. Vi har god kompetanse i begge skolene våre, men må jobbe strategisk for å sikre at skolene våre har den lovbestemte kompetansen som kreves. Derfor er det viktig at vi har en målbevisst satsing på videre- og etterutdanning i åra framover.

Vi har gode og romslig skolelokaler for den elevmassen vi har.

Prioriterte fokusområder

Osen kommune har deltatt på den nasjonale satsingen, Ungdomstrinn i utvikling. For vår del omfatter satsingen både barne- og ungdomstrinnet. Våre skoler har prioritert klasseromsledelse og lesing som sine satsingsfelt. Satsingsperioden er nå over, men vi opplever at vi fortsatt må opprettholde trykket på satsingsområdene, før de er implementert i skolene. Skolene deltar i de regionale nettverkene i fortsettelsen av dette arbeidet.

Osen satser på videreutdanning for sine lærere også i 2017. Det er lagt inn i budsjettet at vi skal ha 3 lærere på videreutdanning høsten 2017, en mindre enn inneværende år. Vi kan ikke regne med å få med like mange på denne utdanningen hvert år, samtidig som det er viktig for å unngå oppsigelser at vi fortsatt har noen i utdanning.

Skolene skal fortsatt ha et sterkt fokus på det psykososiale miljøet for elevene. Mobbing er ikke akseptert. Ett barn som mobbes er ett for mye! Olweus skal prioriteres, og kommunen har som mål at skolene skal inneha sertifisering innen utgangen av skoleåret 2016/2017, da vi ikke greide det innen utgangen av 2015/2016.

Ordningen med skolefrukt videreføres i budsjett og økonomiplanperioden.

PP-tjenesten

Tjenesten skal fortsatt drives i samarbeid med Åfjord og Roan kommuner.

Leksehjelp

Vi skal ha et leksehjelptilbud ved begge skolene våre.

Skolefritidsordning

Skolefritidsordninga er et viktig og godt tilbud både for ungene og foreldrene deres. Målsettingen er å opprettholde samme tilbud som i 2015. Det vil si fulltids SFO ved begge skoler i skoleåret med unntak av sommerstengt 1 mnd og stengt i mellomjula.

Bassengdrift

Bassengdriften videreføres på samme nivå som i budsjettåret 2016. Det samme gjelder for tilbud om åpning på kveldstid. Varmebadinga i samarbeid med Nord-fosen Revmatikerforening videreføres. Dette tilbudet er viktig både for våre egne innbyggere, samt innbyggere fra nabokommunene Roan og Åfjord.

5.13. Barnehager

Det er kostbart å drive våre små barnehager. En gitt åpningstid krever et minimum av bemanning uavhengig av antallet barn. For å få ned kostnadene særlig i Ørin og Strand barnehager har det nå blitt gjennomslag for å slå sammen de to barnehagene. Den «nye» barnehagen skal ligge ved Strand, og det skal gjøres et arbeid for å tilby uteavdeling med Strand barnehage som base.

På Seter er barnetallet særlig lavt og kostnadene pr. barn blir følgelig svært høye. Som tabellene nedenfor viser så ligger kostnadene for barnehagedriften relativt høgt, men det har sammenheng med strukturen og voksentettheten.

Sammenligning – netto driftsutgifter pr. innbygger 1 -5 år, barnehage

	2012	2013	2014	2015
Osen	123 654	142 348	150 935	163 625
Roan	132 694	131 975	142 073	136 000
Kommunegruppe 5	122 604	126 531	136 195	133 467
Sør – Trøndelag	121 347	124 623	134 181	135 799
Landet	114 988	119 752	129 446	132 420

Sammenligning – antall barn korrigert for alder pr. årsverk i basisvirksomheten i kommunale barnehager.

	2012	2013	2014	2015
Osen	5,4	4,6	4,5	4,3
Roan	5,1	4,6	5,1	5,2
Kommunegruppe 5	5,8	5,5	5,4	5,4
Sør – Trøndelag	6,5	6,3	6,2	6,1
Landet	6,2	6,2	6,1	6,1

Noen andre interessante KOSTRA-tall som indikatorer på tilstanden og bakgrunn for kostnad i barnehagene våre. 2015 er det siste året vi har tall fra. Ellers sammenligner vi oss med nabokommunen Roan og kommunegruppe 5, altså kommuner med like forutsetninger som oss, samt vårt fylke og landet uten Oslo.

	Osen	Roan	Kom.gr.5	Sør-Trønd.	Landet u/Oslo
Netto dr.utg bhg av komm. totale netto utg, pct	8,9	7,8	8,4	16,2	14,7
Andel barn 1-5 år med barnehageplass, pct	97,5	76,2	88,9	93,3	91,0
Andel barn med opph.tid 33 t eller mer, pct	92,3	84,4	87,7	97,3	96,3
Andel ansatte med barnehagelærerutd.	23,8	16,7	31,2	39,6	36,4
Andel barn med styrket forsk. tilbud, pct	5,1	18,8	15,4	15,5	19,8
Andel barnehager med åpningstid 9-10 t/dag	100	100	74,2	75,2	59,8

Det gis ingen statlige overføringer for 0-åringer i barnehagene. Vi har pr. 2016 ingen 0-åringer i barnehagene.

Pedagogtettheten ligger hos oss på 28%. Her medregnes ansatte med barnehagelærerutdanning, samt annen pedagogisk utdanning. Dette er en pedagogtetthet som ligger en del lavere enn det forskrift om bemanning krever:

§ 1. Norm for pedagogisk bemanning

Det skal være minimum én pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer. I barnehager der barna har kortere oppholdstid per dag, kan barnetallet økes noe per pedagogisk leder.

§ 2. Styrers tid til administrasjon og ledelse

Styrers tid til administrasjon og ledelse kommer i tillegg til normen for pedagogisk bemanning.

To av våre ansatte er i gang med en arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, og vi har som mål å komme innenfor pedagognorm innen 2020.

De fleste av våre barn mellom 1 – 5 er i våre barnehager, og de fleste av disse har oppholdstid over 33 t/uken. Dette gjør at det er vanskelig å spare inn på ansatte i deler av dagen, da barnetettheten er omtrent det samme under hele oppholdstiden.

Voksenopplæringen

Osen kommune har i skoleåret 2016/2017 til sammen 13 flyktninger som får voksenopplæring i norsk med samfunnsfag. Dette er elever som har rett og plikt til å delta på opplæring når de

kommer hit. Denne opplæringen foregår både i skole og ute på språkpraksis. Når flyktningene kommer til oss, blir de kartlagt faglig før de starter opplæringen. Elevene er pr i dag inndelt på tre nivå, hvor det strekker seg fra analfabetisme, til elever som har kommet ganske langt med norskopplæringen og som har erfaring med skolegang fra før de kom hit. Dette skaper en del utfordringer i forbindelse med å kunne gi alle elevene det de har behov for og rett på. Det er jobbet en del med organiseringen og oppdeling mellom skole og språkpraksis ute, men likevel er det et stort behov for en ekstra 40% stilling for at dette skal fungere godt. Det er samtidig vedtatt at vi skal ta imot 5 nye flyktninger i 2017, slik at behovet vil vedvare i 2017. Voksenopplæringen kan også tilby til andre fremmedspråklige, mot at de betaler en sum for dette.

Målsetting for sektoren

I 2015 hadde sektor for oppvekst og kultur et sykefravær på knappe 7%, og en stor andel av dette var langtidsfravær. Pr sept. 2016 er sykefraværet nede i knappe 6%, men det gjenstår å se hvor sykefraværet for 2016 ender til slutt. Sykefravær har en stor kostnad for kommunen i forbindelse med vikarinnleie. I tillegg fører det til en mangel på kompetanse på enheten som er uheldig. Det å jobbe med sykefraværet slik at ansatte kommer tilbake til jobb, vil være positivt for både kompetansen og økonomien for enhetene og kommunen. Oppfølging av sykefraværet er derfor et område det må jobbes godt med. En målsetting vil være å få sykefraværet ytterligere ned.

En annen målsetting vil være at sektoren holder seg innenfor vedtatt budsjetttrammer. Dette krever budsjettdisiplin hos den enkelte enhetsleder, noe som må følges opp av sektorleder.

5.14. Kirken

Menighetsrådet fremsendte sitt forslag til budsjett for 2016, med ønske om en økning på 4 % til driftsmidler. De aller fleste enheter i kommunen har i sine budsjett fått en reell nedgang fra 2016 til 2017, og ut fra dette legges det fra rådmannen opp et forslag på en økning på 1,2 % til kirken. Dette tilsvarer økningen i statens rammeoverføring for året. Det er ikke fremmet forslag på investeringer i menighetsrådets budsjett. I 2015 ble det vedtatt en investering på kr. 140.000,- som er dekket over kommunens driftsbudsjett, og i 2014 ble det foretatt investeringer i kirken til kr. 125.000,-.

Iflg. Kirkelovens § 15 skal kommunen utrede følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- Utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker
- Utgifter til anlegg og drift av kirkegårder
- Utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist ved hver kirke og til daglig leder av fellesrådet
- Driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold
- Utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring
- Utgifter til kontorhold for prester

5.15. Helse- og omsorgstjenestene

Det er et generelt mål for alle helse- og omsorgstjenestene at det skal ytes gode og forsvarlige tjenester, i tråd med de krav som settes i lovverket.

Følgende områder vil være i særlig fokus i 2017:

- Folkehelse, og prosjekt *Psykologisk førstehjelpsskrin*
- Boligforvaltning
- Bosetting av flyktninger
- Prosjekt *Framtidas pleie- og omsorgstjenester*, med hverdagsmestring og rehabilitering i fokus
- Prosjekt *Nytt sykesignalanlegg* til sykeheimen

Samarbeid interkommunalt

Osen kommune foretok i 2010/2011 et strategisk valg om samarbeid nordover når det gjelder helsetjenestene. Kommunen har vært med på prosjektsamarbeid om gjennomføring av Samhandlingsreformen, og er nå knyttet til kommunene i Midtre Namdal og Flatanger gjennom flere ulike samarbeidsløsninger og nettverk for helselederne, som møtes jevnlig. Det er i 2016 gjennomført et omfattende arbeid med Risiko- og sårbarhetsanalyse for helse- og omsorgstjenestene, som vil bli ferdigstilt i 2017.

Kommunalt akutt døgntilbud (øyeblikkelig hjelp) ble lovfestet 1.1.2016. Osen kommune har samarbeid med Namdalseid og Flatanger kommuner om disse plassene.

Kommuneoverlege, miljørettet helsevern og folkehelsekoordinator kjøpes fra Midtre Namdal samkommune (MNS). Det samme gjelder legevaktjenester på kveld, natt og helg, og sentralbord for legevakt hele døgnet.

Demensnettverk mellom kommunene i Midtre Namdal, Flatanger og Osen er i drift, og arrangerer for eksempel felles opplegg for pårørendeskole. Jordmortjeneste kjøpes fra Helse Nord-Trøndelag. Helsesøsternettsverk mellom MNS-kommunene, Flatanger og Osen er i drift og fungerer godt.

Osen kommune er knyttet til region Fosen i fordeling av turnusleger gjennom turnuslegeordningen, hvor kandidatene får beskjed om kommuneplass samtidig som de får turnus på sykehus.

Mål for helsesamarbeid 2017:

- Osen kommune skal være en aktiv bidragsyter på de samarbeidsarenaene vi har forpliktelser på, og arbeide for best mulig tjenester for Osens innbyggere
- De tjenestene som kan løses lokalt, skal løses lokalt. Der det ikke er hensiktsmessig med lokal tjenesteproduksjon søkes interkommunalt samarbeid innen rammen av det strategiske valget om samarbeid med kommuner i nord.

Legetjenesten

Det budsjetteres med turnuslege 10 måneder i 2017, siden det er vakanse i stillingen fram til mars, noe som forklarer størstedelen av nedgangen sammenlignet med budsjett 2016. Samarbeid med Namdalseid og Flatanger kommuner videreføres med gjensidig kjøp av legetjenester ved fravær lokalt. Løsningen forutsetter kontor bemannet med turnuslege i sommerferien, hvis ikke må legevikar leies inn, noe som vil medføre langt større kostnader.

Mål for legetjenesten 2017:

- Videreføre godt servicetilbud med korte ventetider – prioritere pasientbehandling i kontortida

Legevakt

Legevakta er organisert som et interkommunalt samarbeid med Midtre Namdal samkommune som vertskommune. Det har i 2016 vært en del diskusjon rundt vakante vakter og hvordan løse dette. Det er foreslått fra MNS å styrke legevakta med en fastlønnet legevakslege, og styrket daglig ledelse. Samarbeidet om legevakt har vært svakt forankret i kommunene, men er styrket ved at det er innført et samarbeidsorgan mellom kommunene og legevakta, og tettere dialog med kommuneoverlegen. Legevakta har lenge holdt til i midlertidige lokaler ved Sykehuset Namsos. Det har vært jobbet med et nybygg knyttet til sykehuset, og ønsket har vært å få legevakta inn der. Men nybygget ser ut til å skyves noe ut i tid, og det arbeides derfor for å få til en bedre løsning i de midlertidige lokalene. Helse Nord-Trøndelag har varslet reforhandling av leieavtalen på legevakslokaler (HNT drifter hjelpepersonell, husleie og IT, samt legevaktstelefon), noe som kan få betydning for budsjettet for 2017 ifølge MNS.

Kommunalt akutt døgntilbud (KAD)

Kommunalt akutt døgntilbud videreføres som et samarbeid med Namdalseid og Flatanger kommuner, med Namdalseid som vertskommune. Rus og psykisk helse tas inn som del av tilbudet fra 1.1.2017, men det vurderes generelt at det ikke vil medføre en stor økning i antall pasienter. Avtalen er evaluert, og videreføres uten prisøkning i 2017.

Tilbudet har kapasitet til å bli brukt mer, men samtidig er det et mål at alle som kan behandles lokalt i Osen skal bli det. Osen har første halvår 2016 hatt 6 pasienter innlagt, i til sammen 13 døgn. Alle har blitt skrevet inn fra fastlege, ikke legevakslege.

Mål for KAD-tilbud 2017:

- Bedre legevaktas kjennskap til kommunenes generelle tilbud og KAD-tilbudet spesielt

Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Helsestasjon og skolehelsetjenesten har til sammen hatt 80 % ressurs i 2016. I tillegg har skolehelsetjenesten vært styrket med psykiatrisk koordinator i 20 % stilling. Denne satsingen foreslås videreført i 2017.

Skolehelsetjenesten er sentral i det forebyggende helsearbeidet rettet mot barn og unge. Prosjekt psykologisk førstehjelpsskrin foreslås som en satsing i folkehelsearbeidet 2017, med skolehelsetjenesten som sentral bidragsyter. I tillegg foreslås oppfølgingstjenesten for videregående elever videreført fra 2016, med forslag på ansvar 331 Helseopplysning.

Mål for helsestasjon og skolehelsetjenesten 2017:

- Gi god råd og veiledning for barn og deres familier, og videreutvikle familieveiledningsprogram/kartleggingsverktøy
- Jobbe for videreføring av gode resultater i barnevaksinasjonsprogrammet
- Bidra til forebyggende helsearbeid særlig i forhold til barn og unge
- Tverrfaglig og forebyggende arbeid skal være en sentral del av tjenestens virksomhet
- Skolehelsetjenesten prioriterer prosjektet *Psykologisk førstehjelpsskrin* for barn og unge

Fysioterapeut og Osen fysikalske og trim

Stillingen som kommunefysioterapeut foreslås videreført på 15 %. Det er ønskelig å se nærmere på bruken av stillingen, for å få utnyttet kompetansen best mulig, blant annet i forhold til brukere på sykeheimen og i omsorgsboligene, og oppfølging av ulike grupper, for eksempel langtidssykemeldte. Det skal gjennomføres et større prosjekt med styrking av hjemmebaserte tjenester, mestring og hverdagsrehabilitering i 2017, og det er ønskelig å se på bruken av fysioterapiressursen inn i dette.

Fysioterapitjenesten kobles på Norsk helsenett fra årsskiftet, noe som innebærer økte driftsutgifter på lisenser mv.

Treningstilbudet på Osen fysikalske fungerer godt, og er flittig benyttet av Osens innbyggere. Åpningstider og opplegg rundt dette foreslås videreført i 2017.

Mål for fysioterapitjenesten og Osen fysikalske og trim 2017:

- Jobbe ut fra en strategi for aktivitet og mestring
- Opprettholde korte ventetider i tilbudet
- Jobbe med gruppebasert trening, for eksempel i forhold til sykmeldte
- Være et godt treningstilbud for Osens innbyggere på ettermiddags- og kveldstid

Psykisk helsearbeid

Et arbeid med dagtilbud innen psykisk helse ble startet i 2016, og lokaler er under oppussing. Dagtilbudet foreslås som en satsing i 2017. Det samme gjelder aktivitetstilbud for eldre menn, som er i drift i samarbeid med styret for Osen Bygdutun. Begge tilbudene kan finansieres med fondsmidler som er gitt som gaver til psykisk helsearbeid i Osen.

Psykisk helse foreslås som prioritert område innen folkehelse 2017, blant annet med prosjektet psykologisk førstehjelpsskrin for barn og unge, oppfølgingstjenesten for videregående elever og verdensdagen for psykisk helse 2017. Se nærmere omtale i forslag til handlingsplan for folkehelse 2017.

Tverrfaglig arbeid prioriteres, blant annet gjennom deltakelse i regionalt læringsnettverk for å utvikle og forbedre helhetlige og koordinerte tjenester for barn og unge med psykiske vansker og rusmiddelproblemer.

Mål for psykisk helsearbeid 2017:

- Tjenesten skal fortsatt være et lavterskel tilbud, uten ventetid
- Tverrfaglig og forebyggende arbeid skal være en tydelig del av tjenestens virksomhet
- Psykiatritjenesten deltar i prosjektet psykologisk førstehjelpsskrin for barn og unge, og i annet forebyggende arbeid i regi av skolehelsetjenesten
- Verdensdagen for psykisk helse prioriteres med lokale markeringer høsten 2017

5.16. Sosialtjenesten – NAV

Posten sosiale utlån foreslås satt i 0, da utlån ikke har blitt benyttet de siste årene. Det påregnes en økning i sosiale stønader, blant annet på grunn av at nyankomne flyktninger må få stønad til livsopphold de første ukene gjennom NAV siden det tar tid å få ordnet med utbetalinger av introduksjonsstønad gjennom introduksjonsprogrammet.

Det er etablert en samarbeidsavtale mellom kommunen og NAV om bosetting av flyktninger, og det legges opp til et tett samarbeid framover. Videre er det etablert internkontroll for NAV i 2016 som vil bidra til å strukturere samarbeidet ytterligere når det gjelder rapportering mv. Det er ønskelig i samarbeid med NAV å se på et prosjekt «Fra leie til eie» for å etablere flere i egne, eide boliger.

Kommunens mål for NAV Nord-Fosen og de sosiale tjenestene 2017:

- Gjennomføre de mål og aktiviteter som identifiseres i internkontroll for NAV Nord-Fosen
- Herunder må NAV Nord-Fosen ha et særlig fokus på budsjettkontroll og ev. avvik fra budsjett
- Gjennomføre de tiltakene som er lagt opp i samarbeidsavtalen om bosetting av flyktninger, og derigjennom bidra til god kvalifisering av bosatte flyktninger
- Være en god samhandlingspartner overfor brukere som kommunen og NAV har felles

5.17. Barnevern

Barnevernet tilstreber en mer stabil tilstedeværelse i Osen kommune, med en fast kontordag i uka. Det har fungert langt bedre i 2016 enn tidligere. Barneverntjenesten rapporterer månedlig på økonomi og status hvis det skjer mye i tjenesten, ellers per tertial, i tråd med system for internkontroll for tjenesten. Rapporteringen viser et høyt trykk på tjenesten generelt. For budsjettet for 2017 foreslås en vesentlig økning på om lag kr. 500 000 i forhold til 2016. Økningen skyldes i det vesentlige barnevernstiltak utenfor familien.

Kommunens mål for Fosen barneverntjeneste i Osen:

- Full implementering av internkontrollen for barnevernet og års-hjulet for dette i 2017
- Deltakelse fra barneverntjenesten i tverrfaglige team, i første rekke Familieteamet
- Stabil tilstedeværelse lokalt, med størst mulig grad av faste kontordager
- Bidrag fra barneverntjenesten inn i det forebyggende arbeidet for barn og unge, spesielt i skoler og barnehager

5.18. Bosetting av flyktninger

Det er bosatt til sammen 15 flyktninger i Osen i løpet av 2015 og 2016. De 10 som ble bosatt høsten 2016 skal i gang med introduksjonsprogram for fullt i desember. I 2017 er det vedtatt bosetting av 5 flyktninger. 2017 vil bli det mest intensive året i bosettingsarbeidet, siden det vil være den perioden med flest flyktninger i introduksjonsprogram. Tjenesten har fram til nå vært drevet med flyktningkonsulent samt aktivitetskontakter. Det legges opp til å lyse ut en stilling som miljøarbeider for å styrke oppfølgingen av den enkelte. Tjenesten budsjetteres ut fra at den skal bære seg selv gjennom statlige tilskudd til bosettingsarbeidet.

Det er behov for å bruke tolk i tjenesten, og det er budsjettert med dette på helsestasjon, legetjenesten og flyktningetjenesten.

Fokus i arbeidet i 2017 vil være kvalifisering av den enkelte til arbeid eller videre utdanning, kartlegging av den enkeltes ønsker og mål, og sørge for gode tilbud om aktiviteter på ettermiddagstid. Tjenesten er fortsatt ny, og det er viktig med fokus på oppbygging av kompetanse, utvikling av rutiner, og evaluering av arbeidet underveis. Bosettingsarbeidet er et utpreget tverrfaglig samarbeid, og det er nødvendig å fokusere mye på gode samhandlingsrutiner.

Voksenopplæringen

Vi har dette skoleåret 15 flyktninger som skal ha opplæring i norsk med samfunnsfag. De har rett og plikt til å få en slik opplæring når de kommer hit, og undervisningen foregår ved Strand skole. I tillegg er de ute i språkpraksis ved forskjellige arbeidsplasser.

Kompetansen de innehar skal kartlegges når de kommer hit, og med denne kartleggingen lagt til grunn er de delt inn i tre grupper. Vi har elever med nivå fra analfabetisme uten erfaring med skolegang til elever som etter hvert har noe erfaring med skolegang, og også har tilegnet seg en del norskkunnskap. Siden forskjellen på elevene er såpass stor, er det jobbet en del med organiseringen slik at alle får et tilbud som de har god nytte av, og de veksler mellom det å være på skole, og det å være ute i språkpraksis. Likevel er det store utfordringer med å gi et tilfredsstillende tilbud til alle gruppene, og det er behov for å øke lærerressursen med 40%.

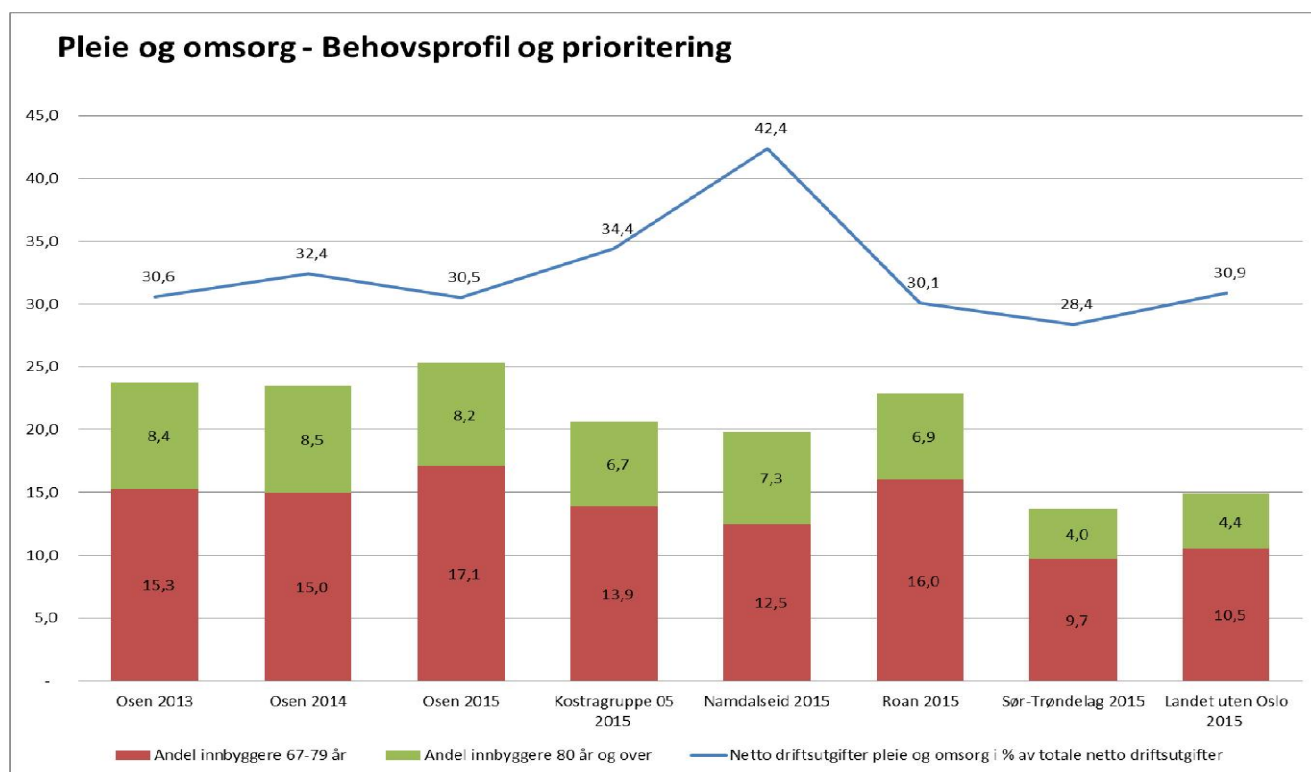
Det er vedtatt at det skal komme 5 nye flyktninger i 2017, slik at behovet for mer ressurser vedvarer.

Mål for flyktningetjenesten i 2017:

- Gi den enkelte flyktning god oppfølging og ivaretagelse av individuelle behov
- Sørge for et godt og innholdsrikt introduksjonsprogram som er helårlig og fulltids, og som bidrar til at den enkelte kvalifiseres til arbeid eller videre utdanning
- Bygging av kompetanse innen feltet, med særlig fokus på kvalifisering og arbeidsretting
- Sørge for gode rutiner for samhandling med øvrige kommunale tjenester

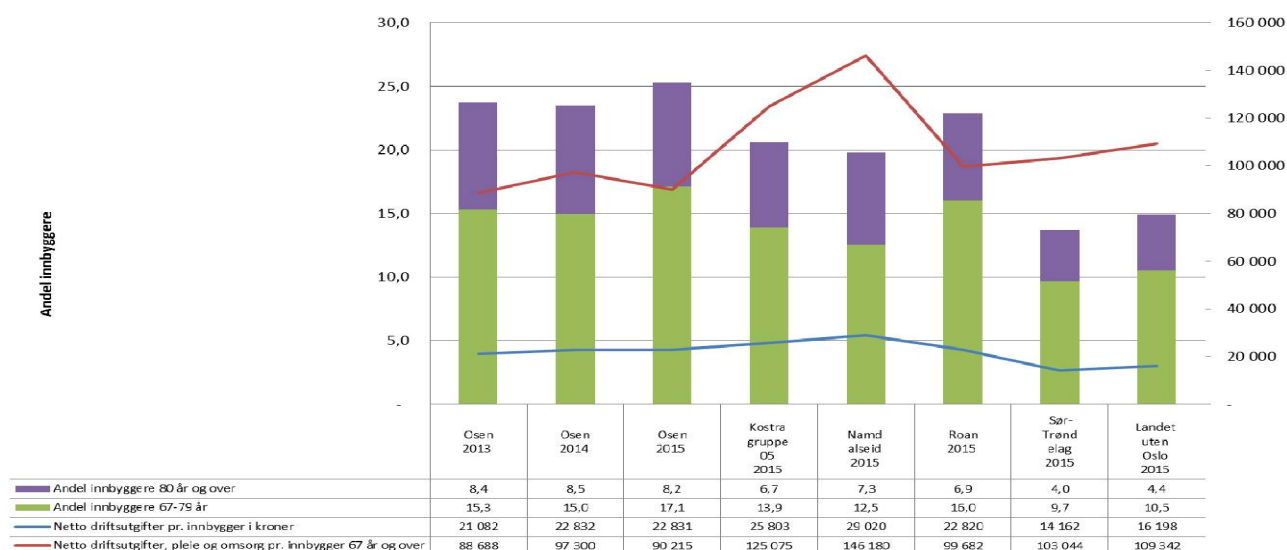
5.19. Pleie- og omsorgstjenestene

Pleie- og omsorgstjenestene i kommunene er et av de største budsjettområdene, og det kan være greit og se på kostnadsutvikling og behovsprofil for tjenestene. Pleie og omsorg er sammenlignet med to av våre nabokommuner, kommunegruppe 5, Sør-Trøndelag og landet utenom Oslo.

Diagrammet over viser at andelene innbyggere i de eldste aldersgruppene øker, men kostnadsutviklingen de siste årene ligger forholdsvis jevnt.

Pleie og omsorg - Behovsprofil og prioriteringstall pr innbygger

Diagrammet over viser at pleie- og omsorg ligger om lag på nivå med Roan kommune i netto driftsutgifter per innbygger i kroner, og litt under kommunegruppa. Imidlertid er driftsutgiftene per innbygger over 67 lavere enn alle de sammenlignede kommunene. Andelen som mottar hjemmetjenester i Osen er høy sammenlignet med andre kommuner. Dette kan tyde på at det er mange som mottar tjenester, men færre timer per bruker enn en del andre kommuner.

I følge Kostra-statistikken har Osen kommune kostbare institusjonstjenester. Antakelig skyldes noe av kostnadene at ansatte jobber flere steder, og kostnadsføres ut fra hovedstillingen sin.

Det legges opp til en reduksjon i budsjettet på institusjonstjenestene, og noe økning i hjemmesykepleiens budsjett i 2017. Dette ut fra en gjennomgang av regnskap per oktober 2016 og regnskap 2015.

Tjenestekvalitet

Det er gjennomført brukerundersøkelse for tjenesten i 2015, og det er lagt opp til ny undersøkelse i 2017.

Tjenesteutvikling

Satsing på forebyggende helsetjenester for eldre vil stå i fokus også i 2017, og det planlegges et større prosjekt som med overskriften *Framtidas pleie- og omsorgstjenester*, med følgende tema:

- Utarbeidelse av kompetanseplan/innspill til kommunens kompetanseplan 2017
- Hvordan skape kultur for forebygging og mestring? Opplegg for kompetanseheving og kursing for ansatte
- Hvordan arbeide med pasienter og brukere om mål og plan for behandling?
- Hvordan organisere arbeidet med hverdagsrehabilitering? Etablering av egne oppfølgingsteam/innsatsteam for oppfølging av enkeltbrukere? Herunder: Når skal innsatsteam vurderes?
- Hvordan bruke de arenaene som allerede finnes (Eldresenter, samlingsstunder på sykeheimen osv.) til mer aktivitet?
- Forebyggende helsearbeid: Plan for temasamlinger for eldre (samarbeid med folkehelsegruppa), og opplegg for forebyggende hjemmebesøk
- Beskrivelse av kommunens omsorgstrapp
- Tjenestebeskrivelser for hvert trappetrinn
- Informasjonsmateriale om tjenestetrappa (brosjyrer/info-skriv, nettsidene mv.)
- Utarbeidelse av forskrift om kriterier for tildeling av sykeheimplass

Årshjul med tilhørende månedsplaner for aktiviteter, besøk fra skoler og barnehager mv. ble utarbeidet for 2016, og vil videreføres i 2017. Dette er et godt verktøy for planlegging av virksomheten.

Kompetanse og personell

Det er en stor utfordring med tilgang på kvalifisert personale, særlig når det gjelder sykepleiere. Prosjektet *Framtidas pleie- og omsorgstjenester* må jobbe med konkrete forslag til ulike tiltak for å bedre rekrutteringen av sykepleiere, både på kort og lang sikt. Sykepleiemangel er en utfordring i svært mange kommuner, og det vil ikke bli mindre kamp om arbeidskraften i årene som kommer.

Når det gjelder en satsing på hverdagsrehabilitering og mestring er det et stort behov for ergoterapeut. En ergoterapeut kan både ha fokus på hverdagsrehabilitering og være i førstelinjen i et innsatsteam for rehabilitering, som ikke bare gjelder eldre. Ergoterapi blir også en lovpålagt kompetanse kommunene må ha fra 2020. Det vurderes fra sektorens side at det kan være gunstig å rekruttere kompetanse innen dette området før lovkravet inntreffer.

Det er lagt opp til kurs og kompetanseheving innen demensomsorg (Demensomsorgens ABC og fagsamlinger), Noklus (laboratoriearbeid og prøvetaking), og e-læringskurs innen sentrale fagområder via Norsk helseinformatikk i 2017.

Investeringsbehov

I 2016 ble det gjennomført en større ombygging og utbygging av vaktrom, medisinerrom, undersøkelsesrom for lege mv., og i budsjettomtalen av dette prosjektet i 2016 heter det at «*Utbygging på sykeheimen er i gang, og ferdigstilles første halvår 2016. Det legges opp til at anskaffelse av nytt sykesignalanlegg og utstyr til de nye lokalene inngår i utbyggingsprosjektet. Nye trygghetsalarmer foreslås anskaffet i 2016.*» Kommunen har vært med på nettverk for smarte anskaffelser innen velferdsteknologi sammen med kommuner i Nord-Trøndelag, og gjennomførte i 2016 anskaffelsen av nye, digitale trygghetsalarmer og annen trygghetsskapende teknologi for hjemmeboende brukere. Videre jobbes det med innføring av multidose, og nye medisindispensere for hjemmeboende.

I 2017 foreslås det investering av nytt sykesignalanlegg og adgangskontrollsystem til sykeheimen. Husbanken kan gi inntil 55 % investeringsstøtte til anskaffelsen.

Det ble i 2014 lagt fram en vurdering av status og behov innen Pleie og Omsorg. Her legges det til grunn at det er tilstrekkelig med sykeheims plasser per dato, men at det vil være behov for flere omsorgsboliger fram i tid, og at dette må tas høyde for i økonomiplanleggingen kommende år. Jf. også befolkningsframskrivingene, som viser en markant økning i antall eldre fra 2025. En mulighet er å dele noen av boligene i 2. et. på sykeheimen i to, og slik gi flere boenheter. Videre kan nye boliger for flyktninger i Undlenda omdisponeres til omsorgsboliger fram i tid.

Mål for pleie- og omsorgstjenestene 2017:

- Gjennomføre brukerundersøkelse for tjenesten i 2017, og vurdere tiltak for å forsøke å øke svarprosenten
- Gjennomføre prosjekt *Framtidas pleie- og omsorgstjenester* og forankre dette i alle deler av tjenesten
- Gjennomføre anskaffelse av nytt sykesignalanlegg for sykeheimen, og gjennom dette legge til rette for bruk av velferdsteknologi på institusjon
- Implementere velferdsteknologi som tjeneste for hjemmeboende eldre (trygghetsalarmer og annen teknologi)

5.20. Utvikling og Miljø

UM-stab

Bemanningen ved UM-stab er uendret for 2017, samtidig som enheten er tillagt ansvar for saksbehandling av næringssaker. Arbeidsoppgavene har de siste årene økt jevnt og trutt, og bemanningen er ikke lenger tilstrekkelig til å gjennomføre alle oppgaver. Enheten tilstreber imidlertid å holde seg innenfor lovpålagt saksbehandlingstid for bygge- og delingssaker, samt oppmålingsarbeider.

Kommuneplanens arealdel ble revidert i 2015, og arbeidet med revidering av sentrumsplan planlegges videreført i 2017. Det er imidlertid stort behov for revisjon av internkontroll på alle områder innen Utvikling og Miljø, noe som bør prioriteres i 2017.

Økningen innen ansvar 618 skyldes flytting av kostnader knyttet til eiendomsforvaltning (funksjon 1210) fra ansvar 104.

UM-anlegg

Bemanningen ved UM-anlegg økes fra 3,4 til 4 vaktmestre i løpet av høsten 2017. Enhetens arbeidsoppgaver omfatter teknisk drift og vedlikehold av alle kommunens anlegg, herunder kommunale boliger hvor det har vært en økning på over 20 boenheter i løpet av de 3-4 siste årene.

Økningen innen ansvar 619 skyldes i hovedsak flytting av kostnader knyttet til administrasjonslokaler (funksjon 1300) fra ansvar 104.

Kommunale bygninger

Midler avsatt til vedlikehold av kommunale eiendommer økes til kr 250 000 for 2017. Dette dekker de aller nødvendige utgifter til elektriker, rørlegger, maling og uforutsett vedlikehold på alle kommunale bygg.

I investeringsbudsjettet for 2017 avsettes det midler til videre rehabilitering av kommunehuset, oppgradering av en kommunal bolig, samt til utbedring av tak og installering av elektronisk låsesystem ved Strand skole.

VAR-området

I investeringsbudsjettet videreføres avsetning av midler ny løsning for vannforsyning på Åsegg.

Kommunen har avtale med Namdal Tankrens om slamtømming ut 2016. Ordningen fungerer fremdeles tilfredsstillende. Avtale for slamtømming i perioden 2017-2020 skal fremforhandles i løpet av året. Renovasjon ivaretas gjennom Midtre Namdal Avfallselskap IKS.

Veier

Sommer- og vintervedlikehold av kommunale veier er budsjettet på et nøkternt nivå. Sommervedlikeholdet er redusert på grunn av mange nylig asfalterte veier. I investeringsbudsjettet avsettes det midler til asfaltering av flere kommunale veier i 2018. Avtale om vintervedlikehold ble inngått i 2014 for perioden til og med 2017 og må reforhandles i løpet av året. Snømengden er som før avgjørende for om budsjettet for vintervedlikehold holder.

Trafikksikkerhetstiltak

Det avsettes midler i investeringsbudsjettet for 2017 for overgang til LED-armaturer langs vei. Første prosjekt (Strand) ble gjennomført i 2016. Det er fortsatt uavklart om Statens vegvesen skal overta deler av veilysene, og armaturer som er aktuelle for overtakelse prioriteres derfor ikke. Fortau mellom avkjøring til kirken og butikken vil være en del av Fosen-veipakken. Denne er i gang med oppstart av regulering innværende år, og oppstart av byggeprosess skal igangsettes høsten 2017. Statens vegvesen har planer om å utlyse anbud på hele prosjektet/alle delstrekene i to pakker.

Brannvern

Brannvern og feiging leveres av Brannvesenet Midt IKS. Budsjettet er i henhold til selskapets priser for tjenestene.

Jordbruk, skogbruk, miljø og vilt

Jordbruk og skogbruk videreføres på samme nivå som tidligere. Innen miljø er det som før avsatt midler til oppfølging av vedtak i forhold til Nordre Fosen Vannområde, samt til kartlegging av spredte avløp. Kommunen administrerer som før veterinærvaktordningen for Nord-Fosen.

Mål for 2017:

- Fremdeles overholde saksbehandlingsfrister
- Gjennomgang og revisjon av rutiner og internkontroll
- Videre rehabilitering av kommunehuset
- Oppgradere en kommunal bolig
- Installere elektronisk låse-system og utbedre tak ved Strand skole
- Ny vannforsyning på Åsegg
- Fremforhandle nye avtaler om slamtømming og vintervedlikehold
- Fullføre overgang til LED-armaturer langs vei med kommunalt driftsansvar.
- Kartlegge spredte avløp

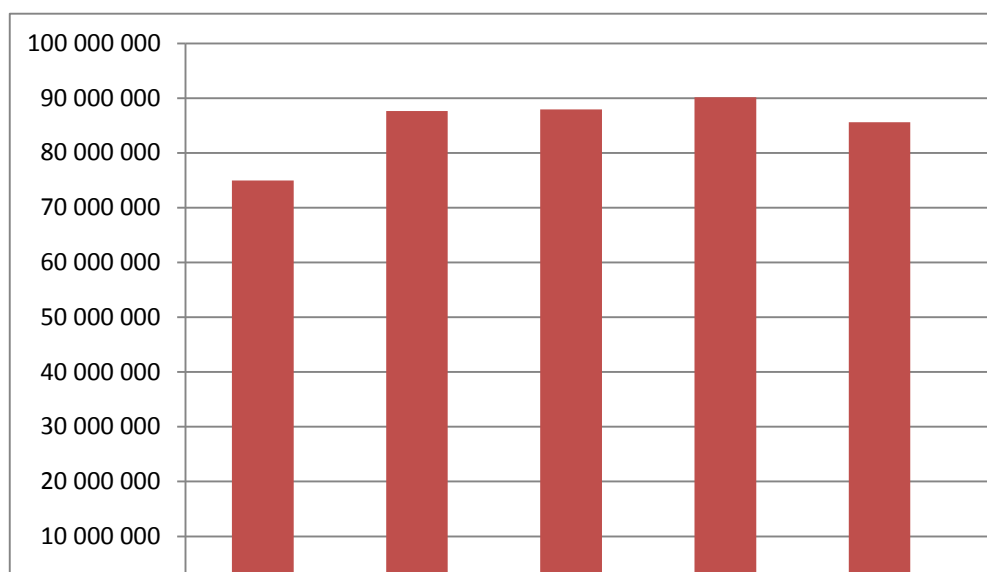
6. Prioriterte investeringer, investeringsbudsjettet 2016-2019

6.1. Investeringsnivå og finansiering

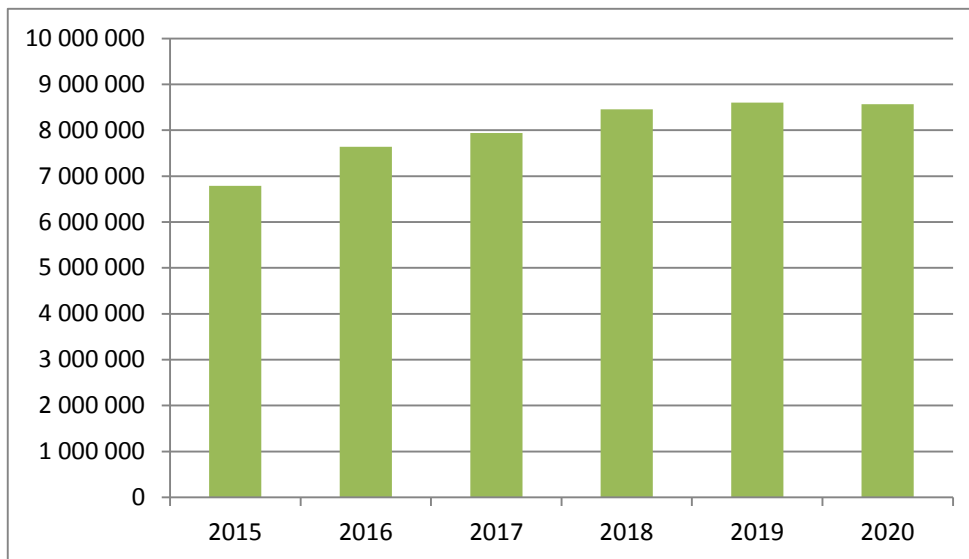
Det legges opp til mindre investeringer i planperioden enn for 2016, og den totale investeringskostnaden er på ca. 19,6 mill. inkl. mva. Av investeringene tilhører kun 2 mill. VAR- området. For mer informasjon om de enkelte investeringsprosjektene henvises til kommentarene under Utvikling og Miljø.

Hovedtyngden av investeringene planlegges dekket inn ved låneopptak (66,7 %) og bruk av ubrukte lånemidler fra 2016 (8,4 %). I tillegg til låneopptak for investeringer kommer opptak av startlån for videre utlån på totalt 4 mill.

Kommunens totale lånegjeld (inkludert startlån) vil ved utgangen av 2017 være på 87,9 mill., og ved utgangen av 2020 ut fra fremlagte økonomiplan 79,8 mill. Samme år utgjør dette henholdsvis 7,9 mill. og 8,6 mill. i renter og avdrag.

Lånebelastning i økonomiplanperioden

Renter og avdrag i økonomiplanperioden

7. Faste stillingshjemler i årsverk

Område	Hjemler 31.12.16	Hjemler 31.12.17	Hjemler 31.12.18	Hjemler 31.12.19	Hjemler 31.12.20
Politiske organ	1,14	1,14	1,14	1,14	1,14
Sentraladministrasjonen	4,40	5,00	5,00	5,00	5,00
Oppvekst adm.	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20
Strand skole	17,99	17,99	17,99	17,99	17,99
Strand barnehage	4,07	10,67	10,67	10,67	10,67
Ørin barnehage	6,65	0	0	0	0
Seter skole og barnehage	6,82	6,32	6,32	6,32	6,32
Kultur/kulturskole	0,88	0,88	0,88	0,88	0,88
Drageid leirskole	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Ungdomsklubb	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Helse	5,45	5,45	5,45	5,45	5,45
Flyktningeområdet	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
Bibliotek	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28
Pleie og Omsorg	31,65	31,65	31,65	31,65	31,65
Utvikling og Miljø	9,38	9,78	9,78	9,78	9,78
Ikke plassert stillingsreduksjon	0	0	0	0	0
Sum faste stillinger egen drift	93,26	93,71	93,71	93,71	93,71
Midl. Stilinger egen drift					
Midl.tidige stillinger sentraladmin.	1,00	0	0	0	0
Midl.tidige stillinger Strand skole	1,95	1,45	1,45	1,45	1,45
Midl.tidige stillinger Seter skole/b.hg	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90
Turnuslege	0	1,00	1,00	1,00	1,00
Midl.tidige stillinger PLO	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12
Midl.tid. st. Ørin barneh.	0,20	0	0	0	0
Midl.tid. st. Strand barnehage	0,40	0	0	0	0

Midl.tid. st. kulturskole	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
Omsorg, BPA og omsorgslønn	0,67	0,67	0,67	0,67	0,67
Læringer	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Bygdatunet	0	0,50	0,50	0,50	0
Sum inkl midlertidige stillinger og læringer	102,32	102,37	102,37	102,37	102,37

Vedlegg 1: Økonomisk overs. - drift

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020
DRIFTSINNTEKTER						
Brukerbetalinger	-4 459	-4 109	-4 141	-4 141	-4 141	-4 141
Andre salgs- og leieinntekter	-9 187	-9 490	-10 433	-10 433	-10 433	-10 433
Overføringer med krav til motytelse	-14 806	-11 613	-14 917	-14 917	-14 917	-14 917
Rammetilskudd	-57 226	-59 346	-60 005	-60 005	-60 005	-60 005
Andre statlige tilskudd	-378	-390	-310	-310	-310	-310
Andre overføringer	-702	0	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	-18 345	-18 528	-18 654	-18 654	-18 654	-18 654
Eiendomsskatt	-1 238	-1 200	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237
Andre direkte og indirekte skatter	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Sum Driftsinntekter	-106 344	-104 678	-109 699	-109 699	-109 699	-109 699
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	55 987	55 719	59 490	58 990	58 990	58 990
Sosiale utgifter	10 616	11 871	11 004	11 004	11 004	11 004
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm.tj.prod.	15 775	13 196	14 201	14 201	14 201	14 201
Kjøp av varer og tjenester erstatter komm.tj.prod.	11 250	12 579	12 796	12 796	12 796	12 796
Overføringer	5 501	5 163	5 376	5 376	5 376	5 376
Avskrivninger og kalkulatoriske renter	4 042	3 861	4 581	4 581	4 581	4 581
Fordelte utgifter	0	0	-40	-40	-40	-40
Sum Driftsutgifter	103 171	102 390	107 408	106 908	106 908	106 908
Brutto driftsresultat	-3 173	-2 288	-2 292	-2 792	-2 792	-2 792
EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER						
Finansinntekter						
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-1 722	-1 466	-1 456	-1 456	-1 456	-1 456
Gevinst finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-239	-100	-100	-100	-100	-100

Sum eksterne finansinntekter	-1 961	-1 566	-1 556	-1 556	-1 556	-1 556
Finansutgifter						
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 502	2 438	2 124	2 299	2 199	2 066
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdragsutgifter	4 221	4 971	5 535	5 830	6 025	6 025
Utlån	0	110	378	378	378	378
Sum eksterne finansutgifter	5 723	7 519	8 037	8 507	8 601	8 468
Resultat eksterne finanstransaksjoner	3 761	5 953	6 481	6 951	7 045	6 912
Motpost avskrivninger og kalkulatoriske renter	-4 042	-3 847	-4 581	-4 581	-4 581	-4 581
Netto driftsresultat	-3 453	-182	-392	-421	-328	-460
INTERNE FINANSTRANSAKSJONER						
Bruk av avsetninger						
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	-2 142	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 310	-560	-260	-260	-260	-260
Bruk av bundne fond	-859	-941	-1 129	-1 129	-1 129	-1 129
(Bruk av likviditetsreserve)	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	-4 311	-1 501	-1 389	-1 389	-1 389	-1 389
Avsetninger						
Overført til investeringsregnskapet	0	378	0	0	0	0
Dekn. av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger disposisjonsfond	2 642	505	840	840	840	840
Avsetninger til bundne fond	3 287	800	941	941	941	941
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	5 929	1 683	1 781	1 781	1 781	1 781
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	-1 835	0	0	-30	64	-68

Vedlegg 2: Kostrafunksjoner, regnskap 2015, budsjett 2016 og 2017

Ansvar		Regnskap 2015	Revidert 2016	Budsjett 2017
10	Politiske styringsorganer	1 615	2 870	3 065
15	Barn og unges kommunestyre	0	0	0
20	Kontrollutvalget	120	134	557
23	Eldrerådet	6	28	12
40	Politiske organisasjoner	35	20	20
50	Valg	131	0	26
100	Revisjon	352	382	0
101	Rådmann	2 470	3 053	3 608
102	Økonomiavdelingen	1 886	2 135	2 418
104	Fellesutgifter sentraladm	2 976	2 268	1 980
120	Fagopplæring/lærlinger	410	312	465
130	Sommerarbeid ungdom	91	82	66
135	ASVO	522	539	555
140	Turistnemda	31	33	34
151	Næringsfond I	0	0	0
152	Næringsfond II	0	0	0
153	Næringskonsulent	210	510	181
155	Næringseiendommer	29	74	-20
160	Tjenesteboliger	-240	-443	-839
161	Festeavg. Strand/Vingsand/Osen	-69	-69	-69
200	PPT	535	570	611
201	Fellestjenester skole og barnehage	66	442	168
202	Felles skyss	715	452	530
203	Osen kulturskole	716	625	557
204	Drageid leirskole	-103	-143	-139
210	Oppvekst og kultur	823	908	1 012
220	Strand skole	14 435	13 750	14 101
230	Seter skole og barnehage	3 411	3 884	3 828
250	Ørin barnehage	3 459	3 662	3 718
260	Strand barnehage	2 173	2 245	2 377
270	Kulturtiltak	130	177	186
275	Ungdommens kulturhus	57	62	56
276	Osen ungdomsklubb	142	209	145
280	Bibliotek	264	296	286
285	Bygdatunet	84	71	290
290	Bygdabok	-7	-5	-7
295	Religiøse formål	1 174	1 196	1 206
310	Helse	1 288	1 270	1 300
320	Almennlegetjeneste	1 621	1 752	1 674
321	Legevaktsentral	11	35	37
322	Legevaktsentral	700	720	634
323	Legevaktsentral	-79	240	240
330	Helsestasjonstjeneste	339	410	421
331	Helseopplysning	5	7	24
332	Miljørettet helsevern	246	285	293
334	Skolehelsetjeneste	139	270	270
335	Jordmortjeneste	63	69	67

Ansvar		Regnskap 2015	Revidert 2016	Budsjett 2017
340	Fysioterapitjenester	461	511	532
350	Psykatri	894	874	867
410	Sosial rådgivning	21	14	23
415	NAV	344	450	474
416	Bosetting flyktninger	0	-457	-344
420	Edruskapsarbeid	8	12	7
430	Barnevernsarbeid	994	1 039	1 549
520	Sykehjem pleie og omsorg	13 847	15 002	13 394
521	Kjøkken	1 431	1 448	1 363
530	Hjemmesykepleie	5 640	6 013	7 526
531	Hjemmehjelp	611	584	584
532	Eldresentret	97	95	96
533	Dagtilbud demens	239	394	355
540	Omsorgsboliger 2. Etg. Sykehjemmet	-401	-404	-431
541	Osen Trygdebolig	-139	-105	-88
542	Mølnergtunet	-263	-311	-342
543	Trekanten/nye Trekanten	-105	-139	-150
544	Omsorgsbolig - Skrenten	-327	-140	-158
560	Psykisk utviklingshemmede	66	79	48
561	Andre tiltak funksjonshemmede	148	207	141
610	Byggesak oppmåling kartverk	1 231	1 363	1 372
618	UM-stab	434	751	1 202
619	UM-anlegg	1 482	1 393	1 771
620	Vann	0	0	0
630	Avløp	0	0	0
635	Slam	0	0	0
640	Avfall	0	0	0
650	Havner	82	83	70
651	Kommunale veier	818	847	845
652	Fylkesveier	7	8	3
653	Private veier	2	2	2
655	Trafikksikkerhetstiltak	78	14	32
660	Brannvern	1 862	2 029	2 052
665	Forurensingsvern	7	8	8
670	Jordbruk	505	547	450
672	Skogbruk	184	187	151
673	Veterinærtjeneste	-38	-20	-20
680	Miljøvern	192	251	234
681	Fiske, jakt og viltstell	-2	-1	-1
700	Renter	-243	962	618
710	Avdrag	4 221	4 971	5 535
720	Finans	-687	0	0
721	Avskrivninger	-4 042	-3 847	-4 581
800	Skatt og rammetilskudd	-75 214	-77 877	-78 662
801	Øvrige generelle statstilskudd	-378	-390	-310
803	Eiendomsskatt	-93	-534	-254
910	Pensjonsavregninger	1 211	-1 302	-1 905
990	Årets regnskapsmessige resultat	1 835	0	0

Vedlegg 3: Ikke prioriterte nye tiltak som belaster drift eller investering

Tiltak	Stipulert kostnad
Ny pellets-silo ved Strand skole og barnehage	
Ergoterapeut	650 000
Diverse kostnader bygninger Seter skole og barnehage	100 000
Økt bemanning adm. Utvikling og Miljø	650 000

Vedlegg 4: Administrasjonens interne budsjett 2017 (eget dokument)